ԺԱ. ՏԱՐԻ 3005 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 3 ՄԵՀԵԿԱՆ 1386 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1894 15 ՇԱԲԱՆ 1311 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան դրամ	150
»	» Վեցամսեայ	»	75
»	» Եռամսեայ	»	40
Օտար երկիրներ	Տարեկան	Ֆրանք	56
»	» Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ [illegible]	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի [illegible]		Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չեն տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 9/21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԽԱՂԱՂԱՍԷՐՆԵՐԸ.— Խաղաղութեան պահպանումը դիւրացնել միտող ամեն գաղափար, թէեւ շատ կանուխ յառաջ եկած, բայց վերջապէս խորհող մարդոց ուշադրութեան կ'արժանանայ։ Թայմզի մէջ մտերիմ թղթակից մը կը գրէ թէ՝ Եւրոպայ երեք մայրաքաղաքներ այցելած ըլլալով, տեսած է որ քաղաքական մարդիկ շատ հոգ կ'ընեն զինուորական պատրաստութեանց և ծախուց չարաչափ աւելնալուն համար, և դարման մը գտնել կը ջանան, որպէս զի կարելի ըլլայ սպառազինութիւնները պակսեցնել, գործօն վիճակի մէջ պահուած զօրաց թիւը զեղչել, և հետեւապէս խնայութիւն ընել ծախքերէն։ Իբրեւ գործնական գաղափար, կ'առաջարկեն զինուորական պարտաւորիչ ծառայութեան պայմանաժամը մէկ տարւոյ իջեցնել ամենուրեք։ Պ. Ժիւլ Սիմոն այս գաղափարին ոյժ կուտայ։ Ուր որ մարդասիրական ձեռնարկ մ'ըլլայ, հոն ապահովապէս կը լսենք Ֆրանսացի պատուական իմաստասէրին և ծերունի գրագէտին քաջալերող ձայնն։ Իրաւ է որ 12 ամսուան մէջ քաղաքացին կամ գիւղացին զինուորական կեանքն այնքան չի սովրիր որքան կրնայ սովրել այժմ երեք տարւոյ պարտաւորիչ ծառայութեամբ դրօշի ներքեւ։ Բայց քանի որ առաջարկուածը միջազգային պայմանագիր մ'է, երբ ամեն Տէրութիւնք հաւասարապէս միամեայ վարժութիւն տան իրենց նոր զինուորներուն, հաւասար կ'ըլլայ զինուորաց կրթութեան աստիճանն, և միամեայ վարժութեամբ պատրաստուած զինուորք կը ճակատին նոյնքան և ոչ աւելի ժամանակամիջոցի մէջ մարզուած զինուորներու դէմ, որով Տէրութեանց մէջ հաւասարութիւնը չի խանգարիր այն կողմէ. բայց, ի փոխարէն, ի՜նչ մեծ խնայութիւն դրամի և երիտասարդական կորովի ոյժերու, որք փոխանակ երեք տարի զրկուելու երկրին տնտեսական կամ իմացական պէտքերուն ծառայելէ, մէկ տարի միայն կը զրկուին, և զինուորական ծախուց խնայութեամբ ամենուրեք կարելի կ'ըլլայ տուրքերը թեթեւցնել։ Եւ յետոյ, միամեայ զինուորութեամբ երիտասարդն իւր ասպարէզէն ետ չի մնար, չօտարանար իւր սեփական գործէն, մինչ եռամեայ կամ հնգամեայ ծառայութեան մէջ շատ երիտասարդներ կը խամրին։ Պ. Ժ. Սիմոն կ'ըսէ թէ «առաջարկուածն է երկու տողէ բաղկացեալ միջազգային օրէնք մը թէ «Ամեն Տէրութեանց մէջ պարտաւորիչ ծառայութեան տեւողութիւնն իջուցուած է 12 ամսուան», բայց օրէնքներուն մեծագոյնը կ'ըլլար այս, և պատմութեան ամենէն նշանաւոր դէպքը»։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ.— Պերլինի Կայսերական Պաշտօնաթերթն հրատարակեց անուններն այն տասն եօթն անձանց որք Կայսերական Կառավարութեան կողմէ հրաւիրուած են յանձնաժողով մը կազմելու «Արծաթին յարգը բարձրացնելու համար միջոցներ խորհելու և առաջարկելու պաշտօնով»։ Յանձնաժողովոյ ատենապետն է Տքթ. Քոխ։ Բայց արծաթին դարմանը փնտռող այս Տքթ. Քոխը չշփոթէք հիւծախտին դարմանը փնտռող միւս Տքթ. Քոխին հետ։ Այս անուանաւոր Քոխ կայսերական Դրամատան տնօրէնն է պարզապէս։ Թէ Երկմետաղեանք (արծաթի պաշտպանք) և թէ Միամետաղեանք հզօրապէս ներկայացեալ են այս յանձնաժողովոյ մէջ, որոյ վրայ իւր յոյսը դրած է Երկրագործական Միութիւնն, որ յօգուտ երկրագործաց կը պահանջէ պաշտպանել արծաթ դրամը։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔԸ.— Անցեալ օր հեռագրին տուած լուրն ամբողջացնելու համար, պէտք է ըսենք թէ Լեսեփսի ընտանիքին կողմէ լուր տրուած էր Սուէզի Ջրանցքին ընկերութեան վարչական խորհրդին թէ ծերունին իւր յառաջացած տկարութեան պատճառաւ ա՛լ անկարող է նախագահական պաշտօնը վերստանձնելու։ Ասոր համար, յաւօք սրտի խորհուրդն հրաժարուած նկատեց զՊ. Ֆ. տը Լեսեփս, որոշեց անոր ընտանիքին թոշակ մը յատկացնել, և դեր-նախագահ և Ծերակուտի անդամ Պ. Կիշառ նախագահ անուանեցաւ։ Դեր-նախագահ անուանեցաւ Երեսփ. Ժողովոյ անդամ Տ'Առէնպէրկ իշխան։ Այս առթիւ ծերունւոյն երկու որդիք եւս քաշուեցան Սուէզի Ջրանցքին գործէն, և Պ. Շարլ և Պ. Վիքթոր տը Լեսեփսի տեղ վարիչ մասնախմբի անդամ ընտրեցան անգլ. դեսպանատան քարտուղար և Սուէզի ջրանցքին համար անգլ. ներկայացուցիչ Պ. Օսթէն Լի և Տէպոյի տնօրէն Պ. Փագինօ։

ԾՈՎԱՀԷՆՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ.— Նոր-Հեբրիդի դատն, որոյ մանրամասնութիւնները ժամանակին հաղորդեցինք յրագրոյս Գ. երեսին մէջ, այս օրերս անակնկալ վախճան մ'ունեցաւ։ Կիյոտինի դանակին կը սպասէր՝ այն ահռելի ծովահէններուն կեանքին վերջ տալու համար, և վերջին պահուն արգելք եղաւ։ Կը յիշեն Արեւելքի ընթերցողք թէ երկու պելժ բախտախնդիրներ, Տըկրէօվէ եղբարք, Օստանտի ձկնորսի մը որդիք, իբրեւ նաւաստի մտած էին Նոր-Հեբրիդ անուն հնդկական առագաստանաւուն մէջ, այն նաւուն տիրելու առաջադրութեամբ։ Համաձայնելով խոհարարին հետ որ Մալէյեան ցեղին կը պատկանէր, կերակուրներուն մէջ թոյն խառնեցին և թունաւորեցին բոլոր նաւաստիներն, հինգ հնդիկ և 12 Մալէյ, և գիշերայն խեղդելով ծով նետեցին երեք անգլիացի սպաներն ալ։ Յետոյ, իրենց ծառայութեան առին ուրիշ նաւաստիներ, նաւուն անունը [illegible] դրին, Աննամի և Չինի ծովերուն մէջ աւազակութիւն ընելով, հարստացան, և օրին մէկն ալ Եւրոպա եկան, Օսմանեան դառնալու և հոն խաղաղապէս վայելելու համար իրենց ապօրէն ստացուածքը։ Բայց խոհարարը զղջացած ըլլալով և վախնալով որ զինք եւս պիտի մեռցնեն գաղտնիքը դուրս չհանելու համար, Պրեստ եկեղեցւոյն մէջ ինքզինք տուաւ ֆրանսական իշխանութեան, որ գտաւ և մահուան դատապարտեց երկու եղբայրները։ Մինչ այս մինչ այն, պելժ կառավարութիւնը գործն իմացաւ, և իւր դեսպանին միջոցաւ պահանջեց երկու մահապարտներն, առարկելով թէ ըստ որում ոճիրն Ովկիանոսի մէջ գործուած է ի ձեռն պելժ հպատակներու, Ֆրանսական դատարանք անձեռնհաս էին այս դատին նայելու։ Կ'երեւի թէ վաւերական առարկութիւն մ'է այս, և ֆրանսական կառավարութեան ուրիշ միջոց չի մնար բայց եթէ յանձնել երկու Պելժերն, որք ուրիշ ինչ պատիժ ալ կրեն՝ մահուամբ չպիտի պատժուին, քանի որ այս պատիժ վերցած է Պելժիոյ մէջ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Նախարարական տագնապի տեղի չմնաց։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնն, օգուտ քաղելով ընդհանուր աննպաստ տպաւորութենէն զոր Յունաստանի սնանկութիւնն յառաջ բերած է, նախարարութեան դէմ դժգոհութիւն արտայայտել ուզած էր, նորաբաց Երեսփ. Ժողովոյ նիստերուն ներկայ չըլլալով։ Բայց Փետրուար 12ի նիստին մէջ 107 երեսփոխան ներկայ գտնուեցան, և կառավարութիւնն այս կերպիւ հաստատած ըլլալով թէ միայն իւր կուսակիցներով մեծամասնութիւն կարող է կազմել և գործերն յառաջ տանիլ, ընդդիմադիրք եւս վերսկսան Ժողովի գալ, և տագնապը փարատեցաւ։ Զամիչի արտադրութեամբ ու վաճառականութեամբ զբաղեալ ժողովրդական դասակարգին համար կառավարութիւնը ծրագրեր բերելու մտադրութիւնը ծանուցած էր, և ընդդիմադիրներէն ոմանք, ներկայացուցիչ ըլլալով նոյն դասակարգին, հարկ սեպեցին իրենց կուսակիցներէն բաժնուիլ և Ժողովի գալ։ Ընդդիմադիր կուսակցութենէն ոմանք Ժողովի գալու համար անձնական շնորհներ խնդրած էին նախարարութենէն։ Այս մանր հնարքներ կը ցուցնեն թէ քաղաքային բարքերը տակաւին թերի են Յունաստանի մէջ, և այս իսկ կը համարուի վարչական և գանձային դժուարութեան պատճառներէն մին։ Զամիչի արտադրիչ այգեպանք անձուկ վիճակի մէջ են, և եթէ կառավարութիւնն իրենց օգնութեան չհասնի, պարտաւորուած են ահագին տոկոսներով դրամ փոխ առնուլ վաշխառուներէն։

ԼՐՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԵՐՆ.— Օտեսայի մէջ ռուս սպայ մը մահուամբ պատժուեր է, զինուորական գաղտնիքներ դուրս հանած ըլլալու ոճիրով։ Քիշնէվի հեծելագունդի մը մէջ դեր-գնդապետ էր, և Օտեսա կանչուեցաւ զինուորական իշխանութեան կողմէ։ Քիշնէվէ մեկնելուն պէս, իւր բնակարան խուզարկուեցաւ, և կնքուած նամակ մը գտնուեցաւ, օտար Տէրութեան մը սպայակոյտին ուղղուած, որուն այս անարժան սպայ երկու տարիէ հետէ զինուորական տեղեկութիւններ կուտայ եղեր, տարեկան 24,000 ֆր. ընդունելով։ Անցեալ ամառ, ի բացակայութեան գնդին հրամանատարին, և հակառակ զինուորական կանոնաց, բացեր է կնքեալ ծրար մը հրամանատարին ուղղուած, որուն զինուորական բարձրագոյն իշխանութեան կողմէ հրահանգներ կը տրուէին զօրահանութեան պարագայից վրայ, եթէ հարկ ըլլայ ռուս բանակը շարժել դէպ ի Ռումանիա, Աւստրիա կամ Գերմանիա։ Նոյն ծրարին մէջ նաեւ տեղեկութիւնք կային Աւստրիոյ և Ռումանիոյ ամրութեանց վրայ։ Դեր-գնդապետը բանտէն հինգ օր ետքը դատուեր, և եօթներորդ օրը կախաղան հանուեր է ըստ օրինի։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆՔ.— Պարոն տը Սուպէյրանի և Պ. Պըլէզի դատը մօտ օրէն չպիտի տեսնուի. զի ձեռնարկուած քննութիւնք երկար ժամանակի մը վրայ կը տարածին և յոյժ մանրակրկիտ են։

—Պ. Ք. Հէրցի կնոջ անուան վրայ գտնուող կալուածք դատարանին վճռով նոյն ինքն Պ. Ք. Հէրցի ստացուածք հռչակուած ըլլալով, հիմակ ո՛չ միայն վախճանեալ Ռէյնաքի ժառանգորդք այլ և Բանամայի ընկերութեան հաշուեյարդարք կը պատրաստուին դատ վարել Պ. Ք. Հէրցի դէմ, այն կալուածներն խլելու համար։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՄՔԵՐՆ Ի ՓԱՐԻԶ.— Անցեալ շաբթու Փարիզի գրական երկու մեծ դէպքերն եղան՝ հանրածանօթ քննադատ և հրապարակախօս գրագէտ Պ. Ֆէրտինան Պրիւնդիէռի ընդունելութիւնն ի Ֆրանսական Ակադեմիա, հանգուցեալ խմբագիր Ժօն Լըմուանի տեղ, որոյ վրայ խօսեցաւ իւր ճառով, պատասխան ընդունելով պարոն Տ'Օսոնվիլէ, և ակադեմական Պ. Բայլըռոնի նոր թատերախաղին ներկայացումը Ֆրանսական Թատրոնին մէջ։ Այս խաղն է, որպէս արդէն ծանուցինք, Կաբոտէնք· Les Cabotins։ Պ. Բայլըռոն հանրածանօթ է կարգ մը ուշագրաւ խաղերով որք սքանչելապէս կը պատկերեն Փարիզեան արդի ընկերութիւնը, մանաւանդ Le Monde ou l'on s'ennuie, (Այն աշխարհը կամ ընկերութիւնն յորում մարդ կը ձանձրանայ), որով կը ծաղրէր ընկերութեանց մէջ փայլիլ ուզող իմաստակ տիկիններն և օրիորդները։ «Կաբոտէն»ը Փարիզեան բացատրութիւն մ'է, հետաքրքրաշարժ և անարգական բացատրութիւն, Ակադեմիոյ Բառարանին մէջ գոյութիւն չունեցող կարգ մը բառերու պէս (օրինակի համար շիք), որ շարունակ լեզուին ծայրը գալով վերջապէս քաղաքացիութեան իրաւունք կը ստանան և անհրաժեշտ կը դառնան։ Ի սկզբան կաբոտէն կ'ըսուէր «վարնոց դերասանին», աւելի գաւառացի քան Փարիզցի, անօթութենէ մեռնող պարծենկոտ դերասան որ միշտ մեծ անձնաւորութեանց դեր կը սահմանէ։ Յետոյ հնարուեցաւ կաբոտինաժ բառն, որ իրական կեանքի մէջ գործուած գեղեցիկ կատակերգութիւն կը նշանակէ։ Ապա կաբոտէն ըսուեցաւ այն «ցուցամոլներուն» որք կ'ուզեն որ իրենց վրայ խօսուի և իրենց ըրածն ու չըրածը փառաբանուի հասարակութեան կողմէ։ Կաբոտէն ըսուեցաւ ընտրելին որ իւր բանախօսութեամբք աւելի խոստումներ կուտայ և այն տեսակ առաքինութիւններ կը ձեւացնէ որոյմէ անմասն է։ Կաբոտէն ըսուեցաւ նաեւ այն մարդուն կամ կնոջ որ, թէպէտ լաւ գործ մը կ'ընէ, կը բարերարէ, բայց զլուցուելու համար միայն, ցուցամոլութեամբ։ Նոյն ածականը տրուեցաւ ֆրանսացի զօրականին, որ զօրահանդէսի մը առթիւ ինքզինք հասարակութեան ցուցնելու համար ձեւեր կ'ընէ, բարձր ձիու մը վրայ նստած, ևն. (ինչպէս՝ Պուլանժէ)։ Բառին իմաստն այնքան ընդարձակուեցաւ որ վերջապէս հեղինակն գրիչներ Փարիզ քաղաքին Cabotinville անունը տուին։ Ֆրանսական Թատրոնին վարչութիւնն հետեւապէս պահ մը վարանեցաւ նոր թատերախաղ մը ծանուցանելու այսքան ակնարկութիւններ պարունակող անունով մը, բայց վերջապէս ընդունեցաւ, և այս բառն իսկ մեծագոյն հետաքրքրութիւն շարժեց Պ. Բայլըռոնի նոր գործին վրայ։

* * *

«ԿԱԲՈՏԷՆՆԵՐՆ».— Ահաւասիկ Պ. Բայլըռոնի նոր խաղին նիւթը.— Քանդակագործ Քառտըվան կը սկսի համբաւ շահիլ իւր արուեստագէտի ասպարէզին մէջ։ Տարեկան նկարահանդէսին մէջ արձան մը դրած է «Փարիան Երգ» անունով, որ մեծ աղաղակ կը խոստանայ, և ի մօտոյ պիտի արժանանայ գեղարուեստից մեծ շքանշանին։ Հոն դիտած է գեղեցիկ աղջիկ մը, որ ներկայացուած գեղարուեստական գործերուն նայելով, կանգ կ'առնու արձանին առջեւ, ու կ'ըսէ. «Ասոր կուտայի առաջին մրցանակը»։ Քառտըվան (Պ. Վորմս) այնքան կը զմայլի օրիորդին (Տիկին Մառսի) գեղեցկութեան որ լոկ յիշողութեամբ անոր մէկ կիսանդրին կը յօրինէ՝ յոյժ նման։ Կը հարցնէ կ'իմանայ որ հայրն ու մայրն անծանօթ աղջիկ մ'է, մեծ բանաստեղծ մը որդեգրած է զնա, և մեռած ժամանակ իւր որդւոյն խնամոց յանձնած է, որ Ֆրանսական Կաճառին անդամակցիլ յուսացող իմաստակին մէկն է, և ամուսին՝ պճնասէր կնոջ մը։ Շատ չանցած կռիւը կը բրդի այս կնոջ և որդեգիր աղջկան միջեւ։ Կը կարծէ կինն թէ աղջիկն իւր ամուսնոյն սիրտը կը գողնայ իրմէ, և ո՛չ միայն խստութեամբ կը վարուի այլ և նոր համբաւը կ'արատաւորէ, իբրեւ անպատուած աղջիկ մը ներկայելով զայն։ Խաղին շահեկանութիւնը կնոջ և աղջկան այս պայքարին վրայ է։ Կինն այնքան զէշ կը խօսի աղջկան դէմ որ քանդակագործն ալ կը վարանի և ամուսնանալու խորհուրդէն ետ կը կենայ, իւր մօր խորհուրդին անսալով։ Բայց իւր սրտին մէջ սէրը մարած չէ։ Բարեբախտաբար, ծեր քանդակագործ մը, Կոփէօ (Պ. Կօ) կը միջամտէ։ Այս արուեստագէտ ժամանակաւ կնոջ մը հետ ամուսնացած էր, և անհաւատարմութիւնը դիտելով, սրտին ցաւէն 20 տարի հեռացած էր Փարիզէ։ Կը քննէ կ'իմանայ որ աղջիկն իւր իսկ զաւակն է։ Ասոր անմեղութիւնն երեւան կ'ելնէ այն առթիւ, և քանդակագործը կ'ամուսնանայ անոր հետ։ Մանր միջադէպեր, սրամիտ խօսքեր, բառախաղեր, այս խաղին գլխաւոր հրապոյրը կը կազմեն. բայց կ'ըսուի թէ Պ. Բայլըռոն այս անգամ չէ յաջողած հասարակութեան ակնկալութիւնը պսակել, թէպէտ ներկայացումը շքեղ էր յոյժ։

Տ'ԻՒԼՍԹ ԳԵՐԱՊԱՅԾԱՌ, ֆրանսացի ականաւոր գրագէտ եկեղեցականն, անդամ Երեսփոխանական ժողովոյ, ընտրելի հանդիսացած է Ակադեմիոյ անդամակցութեան, Պ. Մաքսիմ տիւ Քանի տեղ։ Պ. Զոլա արդէն մշտական ընտրելի է անխտիր ամեն աթոռի համար որ բաց մնայ Ակադեմիոյ մէջ։ Ամեն անգամ որ Պ. Զոլա չընտրուի, իւր կուսակիցք կ'ըսեն թէ «Ակադեմիոյ անդամ ըլլալ նշանակութիւն չունի։ Պատիւ մը չէ։ Ակադեմիան արժանիք գնահատել չգիտէ։» Պ. Զոլան ինքն եւս նոյնը կ'ըսէ, և... ամեն անգամուն ընտրելի կը ներկայանայ, միշտ նոյն եռանդով։ Այսչափ յարատեւութիւն լաւագոյն բախտի մը արժանի չէ՞ միթէ։

ԹԷՅԻ գործածման վրայ նոր տեսութիւն մը. —Գիտնական Պ. Շարլ Ռուպէն Միւլուզի ճարտարարուեստական ընկերութեան Թերթին մէջ (Bulletin de la Société Industrielle de Mulhouse) շահեկան ուսումնասիրութիւն մը հրատարակած է այս խորագրով.—Թէյի գործածման տնտեսական և գործնական տեսակէտը ընտանիքներու մէջ։ Թէյը, կ'ըսէ, շատ աւելի աժան է քան գինին և գարեջուրը։ Գինին ընդհանրապէս խարդախուած է։ Ինքզինքնիս խաբել է կարծել թէ հաւասար գինի կը խմենք։ Իսկ գարեջո՞ւրն։ Անոր համար այս գիտնական կ'ըսէ թէ մարդը թանձրամիտ կ'ընէ։ Այս մտօք որչափ խօսուի և գրուի կ'արժէ, կ'ըսէ, և կը յանձնարարէ թէյախմութիւն ընել գործաւոր դասերուն մէջ մանաւանդ, որք դիւրաւ չեն հրաժարիր իրենց սովորոյթներէն։ Պ. Բէլիկոյի ձեռամբ կատարուած տարրալուծութիւններ կը ցուցնեն թէ թէյի տերեւք կը պարունակեն 100էն 20—30 աղուեղէն նիւթեր։ Եռացեալ ջուրին մէջ քանի մը վայրկեան միայն թողուելէ ետքն յառաջ եկած հեղուկն անուշահոտ, քաղցրահամ բան մ'է, որ մարսողութիւնը կը զօրացնէ և միզելու դիւրութիւն կուտայ, այն միջոցաւ մաքրելով կարգ մը գործարաններ։ Կերակուր կերած ժամանակ ալ կարելի է թէյ խմել, և գինի կամ ուրիշ ո՛ և է ալքոհոլ խմելէն աւելի օգտակար կ'ըլլայ։ Եւ յետոյ, Պ. Շ. Ռուպէն այս բարեփոխումը կը յանձնարարէ ո՛չ միայն առողջութեան այլ և խնայութեան տեսակէտով, բան մը որ արհամարհելի հաշիւ չէ, քանի որ խօսքը փոքրիկ արհեստաւոր կամ գործաւոր դասին վրայ է։ Կ'ըսէ թէ «հինգ հոգիէ բաղկացեալ ընտանիքի մը մէջ, տարեկան 274 ֆրանք կը խնայուի (իբր տասն երկու օսմ. ոսկի,) եթէ իւրաքանչիւր կերակուրին չորս լիտր (իբր երեք օխա) թեթեւ թէյ խմուի, փոխանակ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (159)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

Պ. տը Ֆավրէյի աղջիկը մեռաւ՝ աշխարհ բերելով աղջիկ մը որ արձանագրուեցաւ անծանօթ ծնողքներու անուամբ և յետոյ ընդունուեցաւ մարքիզին կողմէ։

Որովհետեւ իրենց ամուսնութեան առաջին տարիները նահանգի կալուածին մէջ անցուցած էին, երբ Մարքիզուհին Փարիզ դարձաւ, ոչ ոք տարակուսեցաւ թէ Լիւսի իր աղջիկը չէ։

Երկար ատեն վախ կար որ մանկահասակ Լիւսի իր վրայ չկրէ սերմն այն սոսկալի հիւանդութեան որուն հետեւանօք մայրը մեռած էր։

Բայց Մարքիզուհիին յարատեւ խնամքները, սէրը որով շրջապատած էր հէք մանկուհին, առաջքն առած էին վտանգին, և Լիւսի տը Ֆավրէյ եղած էր պաշտելի մանկամարդ աղջիկը զոր Մարսիալ կը սիրէր և որուն ճակատագիրը պիտի որոշուէր։

Այս էր ուրեմն Ֆավրէյ Մարքիզին և իր կնոջ կացութիւնը երբ զանոնք կը գտնենք դատաւորին խուցին մէջ։

—Այսպէս, կ'ըսէր մարքիզը, այդ մարդը համարձակեցաւ նախատել զձեզ։ Բայց ի՞նչպէս իմացեր է Օլիուլի կիրճերուն մէջ եղածներն ատենօք։

Մարքիզուհին չէր կրնար պատասխանել։

Ի՞նչպէս կարենար գուշակել եղելութիւնը, այսինքն թէ այն ատեն իսկ, Պելէն հետեւեալ անանուն նամակն էր ընդունած Պիքքառէն,

«Եթէ Պելէն դուքսը կուզէ ըլլալ գիտնալ Լիւսի տը Ֆավրէյի ամուսինը, թող հարցունէ մօրը թէ ի՛նչ եղած է Օլիուլի կիրճերուն մէջ, 1822 յունուար 15ին գիշերը իրմէ ծնած զաւակը։»

Պարկեշտ դուքսը չէր վարանած գործածելու իրեն ընծայուած միջոցը։ Յայտնի է թէ ինչպէս մարքիզը վռնտած էր զայն։

Սակայն վտանգը վտանգ էր։

Թշուառականը կրնար գործք ընել այդ գաղտնիքը. կրնար գայթակղութիւն մը յարուցանել։ Իրաւ, դիւրին էր անոր ինքնութիւնն ապացուցանել Խոթըրմաղ դրամատէրին հետ, և տապալել զայն անամօթութեան պատուանդանէն ուր կեցած էր յոխորտաբար։

Բայց արդարութեան միջամտութիւնն իսկ վտանգ մըն էր։

Իր առած մէկ ընտանիքին անպատուութիւնն էր այս։ Այս անպատուութիւն պիտի ժայթքէր Լիւսի տը Ֆավրէյի վրայ։ Եթէ անգամ մը չարախօսութիւնն ու բամբասանքը խնայէին Ֆավրէյներուն վրայ, ով գիտէ մինչեւ ո՞ւր պիտի երթար։

Մարքիզը կը բռնէր իր կնոջ ձեռները, եւ կը մրմնջէր.

—Եւ սակայն խոստացայ Ժաքին՝ ազատել զձեզի...

Յետոյ կը խօսէին Մարսիալի վրայ։

Մարքիզը գիտէր երիտասարդին կենցաղը. գիտէր թէ ինչ պատուաւոր ջանքերով բարձրացած էր ան։ Արդարեւ ոչ մէկ շարժառիթ չէր ընդդիմանար անոր խնդիրքին ընդունուելուն, եթէ ժամանակ մըն ալ երկարաձգուէր փորձը որուն ենթարկուած էր Մարսիալ։

Բայց այդ տան դուռները անոր առջեւ կանխէ վրայ բանալէ առաջ, պէտք չ'պիտի ըլլա՞ր անոր գաղտնիքներն յայտնել երիտասարդին, յայտնել անոր Լիւսիին ծննդեան գաղտնիքները, պատմել ընել այն կնոջ անցեալին զոր իր մայրը պիտի անուանէր...

Եւ ահա այն պահուն երբ Պելէն մոլեգին պատերազմ մը կը հրատարակէր մարքիզուհիին դէմ...

Տագնապը ծանր էր։

Մարքիզուհին վտանգներով շրջապատուած կը զգար ինքզինքը։ Պիքքառին շուրջը տիրող լռութիւնը աւելի կ'ահաբեկէր զինքը... Մօտալուտ աղէտ մը կը նախազգար...

Այս պահուս ծառայ մը զարկաւ դրան։

Նամակ մը կը բերէր Մարքիզուհիին։

Շուտով պատռեց պահարանը։

—Ամոն տը Պեռնէյէն է, ըսաւ։

Յետոյ, արագօրէն աչքէ անցունելով զայն։

—Աստուա՛ծ իմ, գոչեց, եթէ իրա՛ւ է ըսածը, թերեւս փրկութիւնն ըլլայ։

—Ի՞նչ է, հարցուց մարքիզը։

—Կարդացէք...

Եւ անոր տուաւ նամակը։ Ահաւասիկ պարունակութիւնը.

«Երեք օրէն պիտի իմանանք Մարսիալին հօր սպանիչներուն անունը։ Սըէրս պիտի խօսի։ Ուրեմն, երեք օր ետքը, կէս գիշերին, Մեռեալներուն Ակումբը իմ տունս պիտի հաւաքուի... Գիտէք որ կը կասկածիմ Պելէն դուքսին վրայ իբր մեղսակից այս ոճրին...»

—Երեք օրէն, ըսաւ մարքիզը։ Այս անգամ իմ պարտականութիւնս գծուած է... կուզեմ հասկնալ բոլոր մանրամասնութիւնը... Ձեզ հետ պիտի երթամ Պ. տը Պեռնէյի տունը։

Է

ՇՐՋԱՆԱԿԸ ԿԸ ՆԵՂՆԱՅ

Դառնանք Բօրդ-Մայեօի փոքր տունը։

Հոն ալ տագնապ մը կը տարածուէր, տաժանելի, տանջող տագնապ, որ իր սաստկութիւնը կը քաղէր զգացումներու ուժգնութենէն։

Ժաք տուն մտած էր Իզապէլի հետ այն պատահարէն ետքը որ իր դիմացը հանած էր երկու մանկամարդ աղջիկները, Լիւսի տը Ֆավրէյ և Բօլին տը Սոռէյ։

Թէնիա շատ փորձառու ըլլալով սրտերու մէջ, այս խրոխտութեան մէջ գուշակած էր թէ ազնուականի մը կողմէ վտանգի մէջ գտնուող կնոջ մատուցուած ծառայութենէն տարբեր բան մը կայ։

Երբ դուռը գոցուած էր իր ետեւէն, Ժաք տեսակ մը խածատում զգացած էր սիրտին մէջ։ Շատ լաւ կը ճանչնար Ժաքը՝ գուշակելու համար յուզում մը զոր անիկա ի զուր կը ջանար ծածկել, այլ զոր չէր կրնար զսպել։

Իր կողմէ ամեն յարձակում ուրիշ բան չպիտի ընէր եթէ ոչ աւելի կարեւորութիւն մը տալ կացութեան։

Թէնիա դիմեց իր ամենէն ճարպիկ հնարքներուն. Ժպտելով, մեղկ ու անկեղծ զուարթութեան մը տակ ծածկելով երկիւղի և բարկութեան մտածումները որք կը սկսէին գալ իր ներսիդին, ցոփուհին մեղմիւ հարցափորձեց Ժաքը անցածին վրայ։ Նրբամտօրէն ծաղրեց անոր [illegible] ըսելով.

—Իմ գեղեցիկ Թափառական ասպետս, չէք գիտեր որ վտանգալից արհեստ մըն է այդ։ Ձեր ազատչի համբաւը բոլոր աշխարհքին մէջ պիտի տարածուի, և պիտի գայ օր մը ուր մեր փոքր տունը ժամադրավայրը պիտի ըլլայ բոլոր լալկան կիներուն որք պիտի գան ձեր օժանդակութիւնը խնդրել։ Այն ատեն պիտի պարտաւորուիք ամեն օր զրահ հագնիլ, Մամպրէնի սաղաւարտը դնել և ջաղացքներուն վրայ վազել։

Յետոյ անոր կը մօտենար եւ ձեռքը բռնելով իր ակնարկներն անոր աչքերուն մէջ կը մխրճէր.

—Դուն բարի ես, Ժաքս, եւ կը սիրեմ քեզ ըրած բարիքիդ համար...

Երիտասարդն ալ կը ջանար ժպտիլ։ Բայց անյաղթելի տխրութիւն մը պատած էր զինքը։

Մինչեւ այն ատեն չհասկնալով իր զգացածը, Ժաք, շուրջը նայելով, չէր գիտեր ինչ խորշում մը կը զգար որ իր կոկորդը կը սեղմէր։

Մտիկ կ'ընէր այդ կինը, որ, կատուի մը պէս մլաւելով, սիրատարփ խօսքեր կը մրմնջէր մեղմաձայն։ Եւ այդ անուշ, արուեստով ու ճիգով եղանակաւորուած ձայնը, կեղծ կ'երեւար իրեն աններդաշնակ նուագարանի մը թրթռումին պէս, և ինք իր մէջ ամփոփուելով կը ջանար բռնել արձագանգն ուրիշ ձայնի մը, անկեղծ, ճշմարտութեամբ և յուզմամբ թրթռուն։

Այդ մեղկաբոյր աչքերը կ'երեւէին իրեն անփայլ, և երեւակայութեամբ նորէն կը տեսնէր զարհուրագին ու միանգամայն վստահալից ակնարկը որ քիչ մը առաջ իր վրայ ձգուած էր։

Եւ Թէնիա կը գուշակէր այդ պայքարը։

Հազիւ ընդնշմարած էր մանկամարդ աղջիկը զոր Ժաք մահուընէ ազատած էր։ Չէր ճանչնար զայն, երբեք ընդունուած չըլլալով այն ընկերութեան մէջ ուր կրնար պատահիլ Բօլինի և Լիւսիի։

Բայց կը գուշակէր թէ գեղեցիկ, մաքուր ու ամբիծ էր ան։

Եւ այս մտածումը սարսուռ մը կուտար իր մարմնին։

(Շարունակելի)

երեք լիտր գինիով խառն ջուր խմելու. (Իւրաքանչիւր կիլօմէթրին 37 սանդիմ խնայուած կ'ըլլայ)։ Այս 274 ֆր. կարեւոր գումար մ'է համեստ ելմտացոյցի մը մէջ, ընտանեկան շատ մը պէտքերու կրնայ բաւել, և քանի որ այս խնայութիւնն ընելով հանդերձ կարելի է մեծերուն և պզտիկներուն առողջութեան ծառայել, վարանման տեղի չկայ,» կ'ըսէ Պ. Ճ. Ռոպէն։

ԵԳԻՊՏՈՍ.— Պատերազմական նախարարութեան խորհրդական Մահիր փաշայի տեղ, նոյն պաշտօնին կոչուած է Զուհրապ փաշա, որ Պրուսացի հայ մ'է, երկար ժամանակէ հետէ Եգիպտոսի մէջ ծառայող։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Կրօնական ժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և զբաղեցաւ այլ և այլ խնդիրներով։

Մայր-եկեղեցւոյ քահանաներէն վախճանեալ պակասներուն տեղ ուրիշ ընծայացուներ ներկայացած ըլլալով, ժողովն առ այդ հարկ եղածն ի գործ դրաւ։

Կիւպէնկեան և Վահանեան ընտանիքներն իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամեն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ վաղամեռիկ Տիկին ԱՐԱՔՍԻ ԿԻՒՊԷՆԿԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, եւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին այս տխուր առթիւ։

Ներքին լուրեր

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻ.— Այս առտու Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ Պաշտօնական Յայտարարութիւն մը կը ծանուցանէ, թէ Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ Իրատէով, վաղը՝ տարեդարձ ծննդեան Ն. Կ. Վեհափառութեան՝ շնորհաւորութիւնք պիտի կատարուին, որոշեալ ժամերուն թնդանօթներ պիտի արձակուին եւ գիշերն ալ լուսավառութիւնք պիտի կատարուին։

* *

Դատական նախարարութիւնն առջի օրը կայս. պալատան առջին քարտուղարութեան ղրկեց ցուցակն այն վճռուելոց բանտարկելոց, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած են, և որք Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ ազատ պիտի արձակուին։ Այդ բանտարկելոց երեքը կին են։

* *

Պետական խորհրդոյ եւ Իտարէի ժողովներու կողմէ դատապարտուած այն պաշտօնեայք, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած են, վաղը ազատ պիտի արձակուին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Պալայի աստիճան տրուեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին Մէքթուպճի Ջեւատ պէյի։

Սէլանիկի կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Համտի էֆէնտի, նախորդ նախագահ պատժական ճիւղի նախնական դատարանին Հալէպի։ Համտի էֆէնտի կատարեց օրինական երդումը։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան մատենադպրաց ժողովին ու Հանրօգուտ շինութեանց ժողովին անդամ դնդապետ Շէրէֆէտտին պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Ֆրանսայի պետական խորհրդոյ անդամներէն Պ. Բալլալի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Բ. Դրան կայս. դիւանին առջին քարտուղար Ֆէվզի էֆէնտիի։

Ն. ՊՈԼՍՈՅ Արուեստահանդէսին յանձնաժողովը բարձրագոյն հաւանութեան արժանացած ըլլալով, շէնքին հիմնարկէքը տեղի պիտի ունենայ վաղը, հինգշաբթի, Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ՍՈՒՐՐԷԻ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆԻ հանդէսն այսօր պիտի կատարուի և կէս օրէն ժամ մը յետոյ կայս. պալատէն պիտի հանուի։ Նուիրական կարաւանն երէկ Եվքաֆի նախարարութեան կողմէ փոխադրուեցաւ ի կայս. պալատ և հոն դրուեցաւ մասնաւոր վրանի մը տակ որ կառուցուած էր Ներքինապետ Եաւէր աղայի բնակարանին առջեւ։ Սուրրէի Հիւմայունն յետոյ հանդիսաւոր կերպով տարուեցաւ կայս. պալատան կանոնոցն, ուր հարկ եղած զարդարանքները տրուելէ յետոյ վրանին տակ փոխադրուեցաւ։ Մինչեւ առաւօտ կրօնական պաշտօնէից կողմէ աղօթքներ կարդացուեցան։ Նուիրական կարաւանին վերաբերեալ այլ և այլ գոյքեր քառասունըհինգի չափ ջորիներու վրայ բեռցուած են։

ՊԷՐԱԹ ԿԻՃԷՍԻ առթիւ երէկ իրիկուն Բ. Դրան կողմէ դրամական պարգևներ բաշխուեցան աղքատաց, որք բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ նախարար Վեհմ Նազիֆ փաշայի և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ.—(Պաշտօնական Ցուցակ). Փետրուար 7ի երկուշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ փետրուար 8ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ մէկ դէպք պատահած է։ Առաջուան բռնուածներէն երկուքը մեռած են։ Ասոնց մանրամասնութիւնները.

Նիզամիէ հիւանդանոցէն մէկ։ Զինուոր։

Առաջուան բռնուածներէն մեռած են.

Գասըմ փաշա՝ մէկ։ Նարիկ Ղազարոսեան։

Բերա, Թագսիմ՝ մէկ։ Նիքօլի Էֆթիմ (մէջնորդ)։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Փետրուար 7ին Ալաշէհիրի Միրանքի գիւղին մէջ քոլերայէ դէպք չէ պատահած և առաջուան բռնուածներն ապաքինած են։ Սալիհլիի մէջ առաջուան հիւանդներէն մին մեռած է։ Փետրուար 5էն 6, Գարաքիլիսէ գաւառակին մէջ քոլերայէ դէպք չէ պատահած և առաջուան բռնուածներն ապաքինելու վրայ են։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆՆ հեռագրաւ ցաւակցութիւն յայտներ է Գերմանիոյ կայսեր՝ Պրանտէնպուրկ զրահաւորին պատահած արկածին համար։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նախարար Վեհմ Նազըմ պէյ անձնական տկարութեան պատճառաւ երկու օրէ ի վեր իւր ապարանքը կը մնայ։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.— Կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ Ամասիոյ, Զաթալճաի և Գըրքքիլիսէի գաւառաց կեդրոններուն մէջ ալ Միւլքիյէի երկրորդական վարժարաններ պիտի հաստատուին։ Կայս. նոյն Իրատէն Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ հաղորդուած է կրթական նախարարութեան։

* *

Միւլքիյէի բարձրագոյն վարժարանին կրօնական գիտութեանց ուսուցիչ կարգուած է Մէշիխաթի բարձրագոյն ժողովոյ անդամներէն Մէհմէտ Ճեմալ էֆէնտի։

—Աղջկանց վարժապետանոցին տնօրէն կարգուած է արական վարժապետանոցին կրօնի ուսուցիչ Հաֆըզ Մէհմէտ Խուլուսի էֆէնտի։

ՄԱՐԱՇԻ ՏԷՖԹԷՐԽԱՆԷԻ պաշտօնեայ կարգուած է նոյն պաշտօնէութեան առաջին քարտուղար Մուսթաֆա Թալիպ էֆէնտի։ Մէրսինի Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ կարգուած է Ատաբազարի Թափուի նախկին քարտուղար Մէհմէտ Սալիհ էֆէնտի։ Տիարպէքիրի Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայ՝ Ալի Նուման էֆէնտի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Ռատոլէն իշխանը նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիպ Քըրրիի։ Ներկայ էին նաեւ ուրիշ հրաւիրեալներ դեսպանական մարմինէն։

ԲԻՆԱՐԹ անգլիական շոգենաւը որ Սեւ ծովու ելքին ընկղմեցաւ, 4500 թօնօ տարողութիւն ունէր։ Օտեսայէն մեկնած էր, արմտիք բեռցած, և Միջերկրական կ'երթար։ Վտանգը մնած պահուն, ճամբան կորսնցուց և ինկաւ ապառաժուտ եզերքին վրայ ի Եալըթալը, Քիլիոսի և Գարա-Պուրունի միջեւ։ Շոգենաւին գտնուած վիճակը շատ վտանգաւոր էր, այս պատճառաւ նաւաստիներէն 12ը մեծ դժուարութեամբ ցամաք ելան և ազատիչներու կայանն ապաստանեցան։ Մնացեալ 13 նաւաստիները գիշերը շոգենաւին մէջ անցուցին։ Առտուն, ազատիչներն անոնց մօտ գացին, որ յուսահատ կացութեան մէջ կը գտնուէին, և ազատեցին զանոնք։ Իսկ Բինարթ ալիքներուն սաստկութենէն երկուքի ճեղքուած է։ Առջեւի մասը ջուրէն դուրս է, իսկ ետեւի մասը անյայտ եղած։

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ.— Օտար մամլոյ Դիւանը հետեւեալ ազդարարագիրն ուղղած է Մօնիթէօր Օրիանթալի.

Մօնիթէօր Օրիանթալ լրագիրը իւր երէկի թուոյն մէջ համարձակած է երկու հատուածներ հրատարակել, հակառակ Գրաքննութեան դիտողութեանց։

Օտար Մամլոյ Տնօրէնութիւնը ներկայ ազդարարութիւնը կ'ուղղէ Մօնիթէօր Օրիանթալի տնօրէնութեան, իմացնելով որ եթէ ուրիշ անգամ նմանօրինակ օրինազանցութեան մէջ գտնուի, խիստ տնօրինութեան պիտի ենթարկուի։

Պետական Խորհրդոյ անդամ
եւ Օտար Մամլոյ Տնօրէն
ՆՇԱՆ

8/20 փետր. 1894

ԲԱՂԷՇԻ Մութիքի գաւառակին նախորդ գայմագամ Օսման Նաֆըզ էֆէնտիի կայս. Իրատէի մը համաձայն, 1250 դրշ. հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ և Թղթատարական վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Մուշէն վաթսուն քիլոմէթր հեռուն գտնուած Կինճ գաւառին մէջ կայարան մը հաստատելով հաղորդակցութիւնք սկսած են։

ԿԷՅՎԷԻ գայմագամ Պէհճէթ պէյ, որ դատաստանի ենթարկուած է, աղջիկ մը երեք օր բանտարկեր է հակառակ օրինաց և յետոյ ընդ հսկողութեամբ հօրը տունը ղրկեր է։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Պէհճէթ պէյ պիտի դատուի Նիկոմիդիոյ Իտարէի ժողովին առջեւ։

ՊԷՏՐՍՊՈՒՐԿԻ մէջ մզկիթ մը կառուցանելու համար տեղւոյն Իսլամք հանգանակութեան ձեռնարկած և ցարդ 25,000 ռուպլի հաւաքած են։ Պատրաստուած քարտէսի մը համաձայն, այդ մզկիթի կառուցման համար հարիւր հազար ռուպլի ծախք հաշուած է։

ԵԼՄԷՆԻ Հաճըլէ գաւառակին մէջ խանչուէի բազմաթիւ տուներ տնկուած ըլլալով, կուսակալութեան կողմէ գոհունակութեան գիր մը ուղղուեր է տեղւոյն գայմագամին։

ԳՕՆԵԱՅԻ կուսակալութիւնն իմանալով որ Ագշէհր գիւղաքաղաքին մէջ հիւանդութիւն մը երեւան ելած է ուրկից մէկ քանի մահեր ալ պատահած են, անմիջապէս հեռագրով տեղեկութիւն ուզած և պատասխան առած է թէ տիրող հիւանդութիւնն, որ ինֆլուէնցա է, ցուրտին սաստկութենէն ինչպէս նաեւ առողջապահական կանոններու և ուտելիքի ու խմելիքի մասին եղած անուշադրութենէն քոլերայի նման հիւանդութեան մը հանգամանքն առած է։ Հրահանգ տրուած է տեղւոյն գայմագամին՝ հարկ եղած միջոցներն ի գործ դնել և իբրեւ նախազգուշութիւն հսկողութեան տակ առնել այն տուներն ուր փորհարութենէ և փսխունքէ տառապող հիւանդներ կան, և արտաքին յարաբերութիւններն արգիլել։

ԻԶՄԻՐ-ԱՅՏԸՆԻ երկաթուղւոյ ընկերութեան վեցամսեայ սովորական ընդհանուր ժողովը պիտի գումարուի մարտ 8/20ին ի Լոնտոն։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ արեւելեան քարտուղար անուանուեր է Բանքէրի Ալէքօ պէյ։

ՀՕՍԷՅԵԱՆ առողջապահական բժիշկ Տոքթ. Յ. Մալէզեան էֆէնտի որ չորս ամիսէ հետէ արձակուրդով մայրաքաղաքս կը գտնուէր, այսօր իւր պաշտօնատեղին կուղեւորի Խէտիվիէ շոգենաւով։

ՌԷԺԻԻ ընկերութիւնը մէն մի բաժնեթուղթի վրայ 12 ֆրանքի առժամեայ շահաբաժին պիտի վճարէ մարտ 1ին (Ն. Տ.)։

ՄԷՐՍԻՆԻ ՆԱՒԱՀԱՆԳԻՍՏԸ.— Անցեալ դեկտեմբեր ամսոյ սկիզբէն մինչեւ վերջը Մէրսինի նաւահանգիստը հանդիպած են 29 շոգենաւեր, որք 486 ուղեւորներ տարած են նոյն նաւահանգիստը։

ՊՈՐՏՈՒՐ գաւառի (Գոնեա) կեդրոնին մէջ Ապտուլլահ անուն մարդ մը իւր տան մէջ սպանուած գտնուեր է և տղան Մէհմէտ ալ՝ ծանրապէս վիրաւորուած։ Յետ քննութեան հաստատուած է թէ ոճրին շարժառիթն եղած է Մէհմէտի ունեցած 30-40 ոսկին, որուն տիրանալու համար այս վերջինոյն աներն՝ Խալիլ՝ գործած է ոճիրը իւր աղջկան՝ Մէհմէտի կնոջ աջակցութեամբ։ Մէհմէտ ալ մեռեր է առած վէրքերէն։ Ոճրագործք ձերբակալուելով խոստովանած են իրենց գործած ոճիրը։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ.— Գոնեայի Ագշէհր գիւղաքաղաքին մէջ Կարապետ անուն տղայ մը ձերբակալուած է մէճիտիյէի կեղծ քառասուն փարանոցներ քշած պահուն։ Յետ քննութեան տղուն հօրը՝ ոսկերիչ Զաքքը օղլը Նազարի տունը խուզարկելով, այդ դրամները պատրաստելու յատուկ երեք կաղապարներ և երկու կեղծ դրամներ գտնուած են։ Նազար ձերբակալուելով իւր ոճիրը խոստովանած է։

ԻԶՄԻՐԻ ու շրջակայից մէջ անցեալ չորեքշաբթի ու հինգշաբթի օրերն անձրեւներ տեղացեր, որ օգտակար կը համարուին հունձքերուն։

ԴԻԱԿ ՄԸ.— Երէկ առաւօտ Պուրկազ կղզիի առջեւ մարդու դիակ մը գտնուեցաւ, սակայն ով ըլլալը կարելի չեղաւ ստուգել, որովհետեւ երկար ատեն ծովուն մէջ մնացած էր։ Հաւանական կ'երեւի թէ գործաւոր մ'է։

ԳԱՍՏԸՐԻՕՅԻ ոստիկանապետ կարգուած է Կրէտէի նախորդ ոստիկանապետ Հիւսէյին էֆէնտի։ Գաստըրիօյի ոստիկանապետ Խայրի էֆէնտի առաջին քօմիսէրի աստիճանաւ Խասքէօյի ոստիկանապետ կարգուած է։

ԹԻՒՆԷԼԻ վարչութիւնը արտօնութիւն խնդրած է Անգլիոյ դատական գերագոյն ատեանէն՝ իւր կանոնագրութիւնը բարեփոխելու և անոր մէջ աւելցնելու սա տրամադրութիւններն ալ, թէ Թիւնէլի ընկերութիւնը այսուհետեւ արտօնութիւններու պիտի հետամտի և ամէն տեսակ շէնքեր կառուցանելով վարձու պիտի տայ։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ.—Երէկ առաւօտ, ի Մօտայէ, Թոսունի սրճարանին մէջ անձնասպանութիւն մը գործուեցաւ։ Նիքօ Լատովիչ անուն 38 տարեկան Գարատաղցի մը քանի բարեկամներու հետ նստած էր, երբ յանկարծ հարցուց թէ ո՛ւր կը գտնուի ճաշիլը։ Ասոր վրայ, դուրս ելաւ և քանի մը վայրկեան ետքը բաւական ուժգին աղմուկ մը լսուեցաւ։ Սրճարան գտնուողները դէպ ի ճամբը վազեցին և Նիքօն գտան գետին փռուած։ Շուրջը փութացին հարկ եղած դարմանները տալու համար, բայց խեղճը մեռած էր։ Դանակի հարուածով մը իր կոկորդը կտրած էր։

Չորս ամիս առաջ Նիքօ Էմիրկէնի մէջ անձնասպանութիւն փորձած էր, նորէն կոկորդէն հարուած մը տալով։ Երէկ ինք իրեն տուած հարուածը ճիշդ այն տեղին էր ուր դեռ կը գտնուէր առաջին վէրքին սպին։ Իր անձնասպանութեան առաջին փորձէն ետքը ռուսական հիւանդանոցին մէջ դարմանուելով ու բժշկուելով երկիրը գացած էր։ Վեց եօթը օրէ ի վեր մայրաքաղաք դարձած էր։

Իր հայրենակիցներուն ու ազգականներուն վկայութեան նայելով, մտային կարողութիւնները խանգարուած կ'երեւէին։ Ծանր վիշտ մը ունէր զոր ծածուկ կը պահէր։ Ոստիկանութիւնը հարցաքննած է սրճարանին մէջ գտնուողները։

ԿԷՏԻԿ-ՓԱՇԱՅԻ ոճրին հեղինակը Միքայէլ, որ երեք մարդեր վիրաւորած էր որոց մին մեռած, խոստովանած է իւր ոճիրը յայտարարելով որ նոյն գիշերը վիրաւորեալք իրեն վրայ յարձակած էին եւ ինք ալ ստիպուեր է իր սպիտակ կոթով դաշոյնը քաշելով վրանին յարձակիլ և երբեմն ալ վիրաւորեր է, թէ յետոյ եղածներէն տեղեկութիւն չունի և թէ ոճիրը գործելէն վերջը դաշոյնը պարապ գետնի մը մէջ նետեր է։ Նախնական քննութիւնք աւարտելու վրայ ըլլալով, տեղեկագիրք այսօր վաղը կը յանձնուին Դատական պաշտօնատան։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Ստոյգ կ'իմանանք թէ ծովային առեւտրական դատարանին որոշմամբ՝ Պոլսոյ Մեծ-Շուկայի Խաֆաֆլար փողոցին մէջ հաստատեալ Բ. Քրիքթօրուլօ և Սերրօ Մալքօվիչ ընկերութիւնը սնանկացեալ հռչակուած է։

ԻԶՄԻՐԻ գերմանական ընդհ. հիւպատոս Պ. Սթանիուս արձակուրդով մայրաքաղաքս եկած է։

ՀԻՃԱԶԻ նահանգին համար առողջապահական մարմին մը կազմուած է, որ կը բաղկանայ 17 բժիշկներէ։ Այդ մարմնոյն նախագահն է Մալթէպէի հիւանդանոցին բժիշկ գնդապետ Մէհմէտ Սաատ պէյ։

ՁԻՒՆ.—Ինչպէս որ մայրաքաղաքիս մէջ չորս օրէ ի վեր ձիւն կը տեղայ Ադրիանուպոլսոյ ու շրջակայից մէջ ալ տեղացած ձիւնին բարձրութիւնը մէկ կանգունի մօտեցած է։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ Դուռը 1311 տարւոյն յատուկ զինուորական տարեցոյցին պատրաստութեանը ձեռնարկած է։

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Ակռաներու չգոյութիւնը կը վնասէ արտասանութեան եւ դէմքը կը տձեւցնէ։ Առանց լաւ ակռաներու բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան՝ բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չկայ սննդառութիւն, առանց սննդառութեան չկայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան կեանքը ի՞նչ է։—Ուրեմն խորհուրդ կուտանք ատամնացաւ անձերը դիմել Տքթ. Պառէի, միակ ատամնաբոյժն որ երկու անգամէն կրնայ տեղը դնել իրենն և անարմատ ակռաներն, արհեստական ամենագեղեցիկ ու ամենահաստատուն ակռաներ պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու եւ այլն, որք լաւ արտասանութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փափուկ, ամենէն ջղային անձինք կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Պառէի՝ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն, իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետք միայն ստակը պիտի վճարէ։

Ամեն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը.Ե.) մինչեւ իրիկուան 5, Բերա, Մեծ փողոց, ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։
927 16

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ, Բերայի և Պոլսոյ գրասենեակները գոց պիտի մնան վաղը, հինգշաբթի 10 փետրուար, Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՊԵՐԼԻՆ, 19 Փետր.— 2,000 ներկայացուցիչք Գերմանիոյ ամեն մասանց վաճառականութեան և ճարտարագործութեան՝ ի ժողով գումարուելով գովեցին Ռուսիոյ հետ կնքեալ դաշնագիրը։—Վիլհէլմ կայսր հասաւ Վիլհէլմսհաւէն նաւահանգիստը։

ՓԱՐԻԶ.—Արմտեաց մաքսին վրայ վիճաբանութեան մէջ, ժողովն 103ի դէմ 401 քուէով մերժեց կառավարութեան կողմէ մերժուած այն առաջարկը թէ հաստատելի մաքսերն ըստ պարագային աստիճանաւոր ելնող և իջնող մաքսեր ըլլան։

ՍՈՖԻԱ.—Վաղը վճռաբեկ ատենին առջեւ տեղի կ'ունենայ Թռնովայի մետրապոլիտին դատը, որ բողոքած էր վերաքննիչ ատենի վճռոյն դէմ։ Նախորդ վերատեսուչք պաշտօնարանաց՝ Սթոյլով, Ռատոսլաւով և Թոնչէվ և ուրիշ երկու փաստաբանք պիտի պաշտպանեն մետրապոլիտը։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 9 Փետրուար

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 %
3 » Փարիզի	»	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		26 23
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	26 18
Կէս օրին	»	26 18
Թամփլաթը Օսմանլըէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	58
»	Բ. »	37 37
»	Գ. »	27 35

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԻԿ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 20
Պանք տը Բօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	18 35
Թրամուէյ	»	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	»	310
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	107 3/4
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		39

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 15
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 10
Ըմբէրիալ	»	90
Քրիմիկ	»	31 45
Իւզլի Թղթադրամ	»	8 52
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	108 04
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	5
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	— —

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 20 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	98 97
» Նոր 3 ½ %	105 05
Օսմանեան փոնսօլիտէ Սէրի Դ.	24 02
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	496 87
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	471 87
Օսմանեան Երկաթուղի	109
» Րէժիի բաժնեթուղթը	427 50
Պանք Օթօման	609 68
Քրէտի Լիօնէ	773 75
Իտալական Ռանթ 5 %	77 80
Եգիպտական միացեալ	519 37
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 195
Օսմանիյէ Օսմանեան փոնսօլիտէ)	443 12

ԼՈՆՏՈՆ, 20 Փետրվար

Անգլ. փոնսօլիտէ	99 30
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 75
» » » Ա.	58 25
» » » Բ.	37 50
» » » Գ.	25 12
Օսմ. փոխառութիւն 1871	104
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	101 75
Պանք Օթօման	14 25
Այտընի երկաթուղի	14
Գասապայի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (Իւնիֆիյէ)	102 75
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տոմանիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	104 50
Հելլենական 5 %	28
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 386

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Փետրվար

Օսմանեան Երկաթուղի	98 20
Օսմ. Րէժի	— —
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 360
» Փարիզի »	80 90

ՎԻԷՆՆԱ, 20 Փետրվար

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 40
» Փարիզի »	49 72
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	208
» Երկաթուղի	55 30

ՓԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 20 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	93 93
Եգիպտական միացեալ	— —
Օսմ. փոնսօլիտէ Սէրի Դ.	24 02
Օսմ. երկաթուղի	108 50
Օսմ. Րէժի	427 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	— —
Բրիօրիթէ Թիւրք	— —
Պանք Օթօման	609 06

ՏՈՔԹԷՕՐ Ե. ՄԱՄԻՍ
ԲԵՐԱ, ՇԻՇԼԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 21
(Ծաննի դեղարանին քով)

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն վերջը ժամ 7էն 10. չորեքշաբթի օրերը ձրի։ Ներքին ամէն հիւանդութիւններէ զատ մասնաւորապէս կը դարմանէ ստամոքսի, աղիքներու և ծննդամիզական գործարանաց հիւանդութիւններն։ Ի հարկին՝ մասամբ մարսողական գործարանաց։
928 12—26

ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳԻՐ
ՀԱՅՈՑ ԵԴԵՍԻՈՅ
ԾՆՆԴՈՑ, ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՎԱԽՃԱՆՄԱՆՑ

Նորաւարտ 1893 տարւոյն վերաբերեալ ներկայ Վիճակացոյցը՝ կը պատկանի տեղւոյս Հայոց, ի բաց թողլով Բողոքական և Հռոմէական հայերը, որոց թիւն արդէն սակաւ է։

Ծնունդք

264	արու
252	էգ
516	համագումար

Ամուսնութիւնք

85	կոյս ընդ կուսի
12	կոյս » այրւոյ
8	այրի » այրւոյ
105	համագումար

Վախճանմունք

89	արու երախայ
17	մանուկ
4	պատանի
16	երիտասարդ
21	միջակ այր
36	ծեր (մին 100 և ուրիշ մը 125 ամեայ)
193	
83	էգ երախայ
19	աղջիկ
6	պատանուհի
15	երիտասարդուհի
10	միջակ կին
15	պառաւ (մին 100 ամեայ)
148	

Համագումար մահացուցակաց

183	այր
148	կին
331	երկու սեռէ վախճանեալք։

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՔ

Մինչեւ քանի մը տարի առաջ Ծնունդք հոս զգալի առաւելութիւն մը կը ցուցնէին ի նպաստ արուներու, վերջին տարիներս սակայն այդ առաւելութիւնը շատ նուազած կ'երեւի, այնպէս որ արու ծնունդք՝ կամ յոյժ աննշան առաւելութիւն մը, և կամ—մերթ—գրեթէ հաւասար քանակութիւն կը ցուցնեն հանդէպ էգ ծնածներու։ Արդիւնքն ինչ որ ալ ըլլայ, այս ակներեւ է սակայն՝ որ Եդեսիոյ Հայոց աճման աստիճանն ընդհանրապէս աւելնալու հակամէտ է, քան նուազելու, —ինչ որ կը նշմարուի և ներկայ Վիճակացոյցէն, որ ծնունդներու և մեռածներու թիւերուն համեմատութեամբ՝ երեւան կը հանէ գրեթէ 58 0/0 առաւելութիւն մը ի նպաստ ծննդոց(*)։

1893ի մէջ՝ 1 անգամ երկուորեակ ծնունդ պատահած է։

Ծննդոց մասին, սովորաբար ամենէն ապարդիւն ամիսն է Նոյեմբեր, յարում՝ այս տարի ալ—տարեկան 516 ծնունդներէն,—11 հատ միայն պատահած են։

* *

Ամուսնութեանց գալով, Եդեսացի երիտասարդն համար որ պանդխտութեան մթնոլորտէն կը խորշի, փակուած իւր ծննդավայրին մէջ՝ կեանքէ գերագոյն իտէալն է ամուսնութիւնն, յորմէ կամաւ փախչողներ՝ յոյժ դըժուար պիտի ըլլար մեզ նշանակել։ Առ այս ամենէն գերընտիր ապացոյցը տուած ըլլալ կը կարծենք՝ մեր ներկայ Վիճակացոյցի պարունակութենէն մասնացոյցնելով՝ թէ Եդեսիոյ Հայոց տարեկան աճումն—մահերը զեղչեալ—գրեթէ 185 անձ է. և երբ տարեկան 105 (կամ մերթ քիչ մը պակաս) պսակ կ'ունենան ու 210 անձանց ամուսնական միութիւն ըսել է, անդին տարիներէ ոմանց մէջ զանազան կարգի կամաւոր և ակամայ պատճառներով ամուսնութենէ խորշողներու թիւոյն աննշանութիւնը ինքնին երեւան կուգայ։

Թէեւ այժմ խիստ թուով յանցաւ, բայց անցեալն մէջ հոս աւելի հազուադէպ բան եղած են՝ «կոյս ընդ այրւոյ» կամ «այրի ընդ կուսի» ամուսնութիւնք։ Այսպէս կեանքերու լծորդութեան, — ամուսնութեան սովորական ճամբայ նկատուած են «կոյս ընդ կուսի» և «այրի ընդ այրւոյ» ամուսնութիւնք, ըստ հայրապետական կանոնաց։

Քանի որ վախճանմանց ուղղակի շարժառիթ կը ներկայանան հիւանդութիւնք, ղանց կ'ընենք գրել՝ թէ վերջացող տարւոյն մէջ Թոքախտէն զատ, որ դժբաղդաբար իւր տարեկան հունձքն ունի և յնեսիա, արեւելեան թանչքի (չիչէկ) թիֆօ, կալծուած և ջերմի հիւանդութիւնք տիրեցին քաղաքս, որ սակայն իւր չոր և բարեխառն կլիմային՝ հիւանդութեանց նշաւակ ըլլալու այնչափ նպաստաւոր չի նկատուիր։

Յիշատակուածներէն ամենէն աւելի ճարակ գտած մահացուն էր՝ թանչքի հիւանդութիւնն, որ տարեւորներու, ինչպէս նաեւ տղաքներու մէջ ամենէն մեծ կոտորածն ըրաւ։

Իրենց զոհերու առաւելութեան կարգով՝ անոր ետեւէն կուգան թիֆօ և կալծուած։

Թէեւ չենք կրնար գլլալ ջերմախտը իբրեւ մահացու, բայց անկողմնակալ երեւնալու համար չպզօղենք իւր այն անագորոյն «յամառութիւնը» որով ամառէն կամ աշունէն ի վեր անգամ մը բռնածը՝ ցարդ չուզեր թող տալ։ Գ. Կ. Ռ.

Եդեսիա

ԴԱՒՐԷԺ

Նախորդ թուով մը հրատարակեցինք քանի մը տեղեկութիւններ Դաւրէժի Հայոց առաջնորդարանին ու դպրոցներուն վրայ։ Հետեւեալը երկրորդ մասն է այդ թղթակցութեան։

Դաւրէժ երկու ընթերցարան ունի՝ մէկը ներսի թաղում, առաջնորդարանի բակում, երկյարկանի շինութիւն է. վերին մի սենեակում ընթերցարանն է, ուրեղ կան բաւականաչափ հայերէն և օտարազգի լեզուներով գրքեր ու լրագիրներ, իսկ ներքին երկու սենեակներում զետեղուած է տպարանը, որի համար փող է ժողված ռուսահայ մի քանի բարերարներից և Սալմաստի հայ ժողովրդից և որը պէտք է կրէր «Ատրպատականի Հայոց առաջնորդական տպարան» անունը. բայց արի տես՝ որ

(*) Հիւանդութեանց յաճախութեան բերմամբ, 93ի մահերու թիւն՝ 331՝ զգալապէս աւելի եղած է քան նախընթաց 92 տարւոյնը, որ 258 էր միայն։

հանգուցեալ Մխիթարեանի մահէն յետոյ այդ ապարանից դուրս եկած բոլոր թերթերի վրայ դրոշմուած է «Դաւրիժու Արամեան դպրոցի ապարան» անունը։ Այստեղ ինքն ըստ ինքեան հարց է ծագում թէ արդեօք ռուսահայ և Սալմաստի նուիրատուներն իրաւունք տուե՞լ են մի որ և է դպրոցի հոգաբարձական մարմնին՝ այդ տեսակ փոփոխութիւն անել տպարանի նկատմամբ։ Լիլաւայի հոգաբարձութիւնը, ինչպէս տեղեկացայ հաստատ աղբիւրներից, քանիցս անգամ հարց է բարձրացրել այդ մասին, բայց միշտ յետ է մղուել Ղալայի հոգաբարձուներից։ Յիշեալ ընթերցարանը կառավարւում է առանձին վարչութեան ձեռքով. գլխաւոր հոգին այդ վարչութեան մէջ Նազարբէգեան տան երիտասարդ ներկայացուցիչներն են։ Սրանցից շատերն եղել են Եւրոպա և մի քանիսն էլ ուսում են առել Մոսկուայի Լազարեան ճեմարանում։ Մի ժամանակ Թ—ջխրբ—չէ—ԲԷ—Ը (վաճառականապետ) այս տան արտօնութիւնն էր, և թէպէտ այժմ հարստութեան նշանաւոր դիրքից զրկուած են, բայց և այնպէս սրանք են դարձեալ հանրօգուտ ձեռնարկութիւնների մէջ օրինակ տուողները։

Ղալայի ընթերցարանից հասարակ ժողովուրդը շատ քիչ է օգտւում, իսկ Լիլաւայի փոքրիկ ու աղքատիկ ընթերցարանից, ընդհակառակն, գլխաւորապէս օգտւում են արհեստաւոր դասակարգերը շնորհիւ հոգաբարձութեան և ուսուցիչների ու միահամուռ համերաշխ գործունէութեան։

Նոյն համերաշխութեան շնորհիւ ահա երրորդ տարին է, որ ռուսահպատակ ուսուցիչների նախաձեռնութեամբ բացուած է կիրակնօրեայ ուսումնարան, որ պատճառ է դառնում անգրագէտ հասարակութիւնների մէջ ընթերցանութիւն տարածուելուն։

* *

Մի քանի խօսք եւս կուզեմ նուիրել թատրոնի մասին։ Թատրոնի սկզբնաւորութիւնը Դաւրիժում տրւում է սրանից տասնուվեց տարի առաջ հանգուցեալ Տէր-Մեսրոպ Փափազեան վարդապետի վարժապետութեան օրով։ Պատմում են, որ հանգուցեալ վարդապետի թատրոնական ձեռնարկութիւնը խիստ ընդդիմութեան է ենթարկուել այն ժամանակուայ ազգային «ճօճ» խաների կողմից, մինչեւ անգամ ղլացել են նրան տեղ տալու թատրոնական ներկայացման համար, և նա ստիպուած է եղել վրանի տակ ներկայացում տալ. այստեղ էլ հանգիստ չեն թողել նրան ազգային «ճօճ»երը. վարձկան մարդկանց ձեռքով քարէ կարկուտ են տեղացրել վրանի վրայ, որպէս զի ներկայացումը խափանուի, բայց անվհատ վարժապետը կրկին և կրկին շարունակել է ներկայացումները և այդպիսով հիմնաւոր խարիսխի վրայ է դրել թատրոնական գործն Ատրպատականի մայրաքաղաքի մէջ։ Այդ քարէ կարկուտի արձագանքը հիմա էլ լսւում է թատրոնասէր շրջաններում, մանաւանդ Ղալայում, որտեղ նոյն դասակարգը միշտ ճնշում է գործում իւր հացկատակների ձեռքով թատրոնասէր խմբի վրայ։ Ահա երեք տարի է, որ երկու թաղի թատրոնասէր խմբերն աշխատում են միանալ և միասին ներկայացումներ տալ իւրաքանչիւր թաղում առանձին առանձին, բայց չնչին, կոյր եսականութիւնը և մանրիկ երախայական հաշիւները թոյլ չէին տալիս միանալու։ Երեք տարուայ աշխատութիւնից յետոյ վերջապէս Լիլաւայի ուսուցչական խմբի ջերմ ցանկութիւնը կարծես թէ այժմ կատարւում է. արդէն սկսել են երկու թաղի խմբերը միանալ։ Եթէ Դաւրիժի երկու թաղերը միանան դպրոցական և թատրոնական գործերի մէջ, այն ժամանակ դրականապէս կարելի է յուսալ, որ այդ թաղերու հասարակութիւնն առաջ կ'երթայ։ Անմիութիւնն էր պատճառը, որ անցեալ տարի Լիլաւայի ուսուցչական խմբի կողմից առաջարկած կեդրոնական դպրոցի հարցը մի քանի նիստերում ջերմ վիճաբանութեան առարկայ դառնալուց յետոյ՝ կարծես թէ ընդ միշտ քնեց։

ՓՈՒԹԿՈՏ ՏԷՐՏԷՐԸ

ՊԱՏԿԵՐ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ

Վարդուհի հանըմ աղքատ՝ բայց պարկեշտ ու աշխատասէր, այլ մանաւանդ աղջիկը ամուսնացնելու խիստ փափաքող լինելուն, ամենուն ծանօթ էր թաղին մէջ։

Սաթենիկ, աղջիկը, թէեւ հասուն, քսանըհինգը անցած, սակայն իր տասնեւութ տարեկան հասակի գեղեցկութիւնը չէր կորսնցուցած, գեղեցկութիւն մը, որ իր ամենաբարձր աստիճանին պիտի հասնէր և խիստ շատերէ նախանձելի պիտի ըլլար, եթէ խեղճ աղջիկը մանկութենէ ի վեր անդադար աշխատելու ստիպուած չըլլար։ Ամեն առտու իր առջի գործը կ'ըլլար արդուզարդ մ'ընել, որ միայն գլուխը սանտրել և ծաղիկ մը դնել կը բաղկանար. ու յետոյ մօրը դիմացը, իր տեղը կ'անցնէր աշխատելու։

Մայր ու աղջիկ առտուընէ մինչեւ իրիկուն դէմ առ դէմ, իրենց ապրուստը կը ճարէին ասեղ քաշելով ու մատներնին ծակծըկելով։

Վարդուհի հանըմին մայրը՝ իր աղջկան ձեռքը անցուցած էր այն աւանդական ղըլէղըլէը, զոր ինքն ալ, իր կարգին, աշխատած ու յաջողած էր պահել, Սաթենիկին, դաստակը անցնելու։ Բայց մի՛ կարծէք թէ այդ ղըլէղըլէը մեր տեսած ոսկի ու ադամանդազարդ ապարանջաններուն կը նմանի, ոչ, Սաթենիկին ձեռնեցածը անտեսանելի է։

Այդ ղըլէղըլէը՝ կարկանը կարելով, առանց սկսնակներու պէս քըթելու, վարպետին հաւնեցնելու աստիճան փէքման բանիլ գիտնալն է. հաւնեցնել իրենց վարպետին, որ այնքան դժուարահաճ ու նեղսիրտ մարդ մ'էր։

Երբ իր եկած ժամանակ տեսնէր որ Սաթենիկ ոտքի վրայ է, կը փութար ըսել. «Աղջի՛կ, նստէ՛ պանէ, տեղդ չը պաղի։»

Յետոյ, ակնոցը դնելով, իր կարճատես աչքերովը գործը կը դիտէր, շատ անգամ ըսելով. «Աղէկ է, աղէկ»։ Երբեմն ալ կ'աւելցնէր.

—Աս գործը «թէլլի» է, շաբաթ նորը դուրս պիտի զրկենք, գիտցած ըլլաք։

Ու «Միաք բարով» մը մռմռալով, խոշոր՝ տձեւ ծրարը թեւին տակ, մեծ մեծ քայլերով կ'ելլէր կ'երթար։

Սաթենիկ, ամեն ատեն, առանց գլուխը վեր առնելու և խօսելու, անդադար ասեղ կը ծեծէր։ Ժրաջան աղջկան տիպարն էր ան։

Վարդուհի հանըմ, որ չափազանց կը սիրէր իր աղջիկը, մեծ ցաւ կ'զգար Սաթենիկին այսպէս գլուխը ծռած ու չարաչար աշխատիլը տեսնելով, լոկ ապրուստ ճարելու համար։

Եւ պահ մը անոր հանգիստ տալու համար կ'ըսէր.

—Սաթենիկ, աղջիկս, ծաղիկդ թառամեր է, էլ փոխէ, հէմ բէնճիրէէն առջին քիչ մը նստէ քի հովգալիս։

Բայց աղջիկը խիստ քիչ անգամ տեղէն կ'ելլէր, պատճառելով թէ խաղալուն չի լմնցուցած չէր ուզեր շարժիլ տեղէն։

Մայրը աւելի ցաւ զգալով աղջկանը պատասխաններէն, ինքն իրեն կ'ըսէր.

— Ե՞րբ «խայըրլը խըսմէթով» մը աղջիկս պիտի կարգեմ, ե՞րբ պիտի ազատի այս չարչարանքներէն, աս ասեղ ծեծելները, մատները ծակծկելները ե՞րբ պիտի լմննան. խեղճ աղջիկս, զէնկին չեմ քի դրամս տամ տէ կարգեմ, ինքն ալ ազատի, ես ալ։

Ու խեղճ մայրը, յոյսն ու ճարը հատած, դարձեալ թելը կը քաշէր։

Այսպէս ատենը կ'անցնէր, և Սաթենիկ ժամերով բանելէ յոգնած, երբ վայրկեան մը գլուխը վեր առնէր, երբեմն կ'ըսէր։

—Մայրիկ, արեւը պատին վրայ եկեր է, օրը իրիկուն ըլլալու մօտ է, դեռ բան մը չըրինք. այս փէշեր նստելու բանելու է։

Եւ օրերը այսպէս միօրինակ կ'անցնէին։ Վարդուհի հանըմ չէր դադրեր աղջկանը համար «խայըրլը խըսմէթ» մը երազելէ. խե՛ղճ մայրը իւր զաւակը սիրելուն կը տեսնէր միշտ այդ երազը. չէր ուզեր որ իր Սաթենիկը այսպէս չարչարուի. և ահա այս պատճառաւ էր որ մեծ փափաք ունէր զայն ամուսնացնելու։

—Ա՜խ, կ'ըսէր եռանդով, ե՞րբ աղջիկս հարս պիտի տեսնեմ…։

Բ.

Առտու մը Սաթենիկ սովորականէն կանուխ ելած, պատէն վար կախուած ճճեկեր շրջանակով հին հայելիի առջեւ կեցած, իր արդուզարդը կ'ընէր, որ այդ օրը, սովորականէն շատ աւելի փայլուն եղաւ. փոխանակ ծաղիկ դնելու, նեղ՝ կապոյտ ժապաւէն մը կապեց գլուխը. իր հասուն աղջկան գեղեցկութիւնը կարծես աւելցած էր. գեղեցիկ երկնագոյն աչքերը կը շողային, դէմքին ճերմակութեան վրայ վարդի կարմրութիւն մը կար. վերջապէս այդ օրը ուրիշ օրերէ շատ աւելի գեղեցիկ էր։

Կարկանը, զոր առջի իրիկուն պատին կրթնցուցած էին — և այնպէս կ'ընէին սովորաբար — վար առաւ ու ոտները անցուց. կապ մը դեղին դերձան կտրեց, և թելը մոմոտելով, մի առ մի կարկանին թեւին վրայ ձգեց, յետոյ ասեղները անցընելով կարգաւ շարեց, ու գործի սկսաւ։ Պահ մը վերջը մայրն ալ իր տեղը անցաւ, աղջկանը դէմը, զոր չէր կշտանար դիտելէ և անոր նայելով իր սովորական երազը կը տեսնէր։ Խաչը հանեց, ու սկսաւ բանիլ։

Այդ օրը երկուշաբթի էր, վարպետին գալիք օրը. մայր ու աղջիկ անհամբեր անոր կ'սպասէին, որովհետեւ ստակ ու կլապթան պիտի բերէր։

Ցանկալի դուռը զարնուեցաւ. Սաթենիկ ցատքեց, ոտքի ելաւ, ու դրան չուանը քաշեց. վարպետն էր, սակայն հետը ուրիշ մէկն ալ կար։

Վարպետը վեր կ'ելլէր, միւսն ալ ետեւէն. այս վերջինը՝ վայելուչ դէմքով, եռեսունի մօտ երիտասարդ մ'էր, որուն սեւ աչքերուն մէջ համակրութիւն ազդող փայլ մը կար. նորեկները բարեւեցին երկու կիները։

Վարպետը՝ սովորութեանը համեմատ գործը դիտելէ ետք, հարցուց.

—Վարդուհի հանըմ, քանի՞ զրուշ առնելիք ունիք։

—Աս ֆէսթանէն զատ 65 զրուշ։

—Հիմակուհիմա առէք աս կէս ոսկին, մնացածն ալ ետքը կ'առնէք։

Եւ նայուածքը, հայրական հպարտութեամբ, երիտասարդին վրայ դարձնելով, շարունակեց.

—Ասիկա տղաս է, ասկէ ետքը ես ա՛լ չի պիտի գամ, գործերս տղաս պիտի տեսնայ, ինծի հաւնեցուցածնուդ պէս, անոր ալ հաւնեցուցէք. ինծի պէս ան ալ, ամեն ատեն, փարանիդ կուտայ։ Բանի մը պէտք ունի՞ք։

— Կլապթանը հատաւ, Բըրբըր ալ չկայ, պատասխանեց Վարդուհի հանըմ։

—Արմենա՛կ, ըսաւ հայրը տղուն դառնալով, մախառա մը կլապթան, կապ մըն ալ Բըրբըր տուր տէ ելլենք երթանք։

Երիտասարդը հօրը հրամանը կատարեց։

—Էհ, ալ Միաք բարով, ըսելով ու ոտքի ելլելով, վարպետը սանդուխէն վար իջաւ։

Արմենակ, որ հօրը գործածած խոշորկէկ ծրարը չունէր, այլ սեւ կաշիայ մեծկակ պայուսակ մը, զոր ծրարէն աւելի վայելուչ կը գտնէր, գացած ատենը կարկանին մօտեցաւ, սակայն երկու աչքով չդիտեց գործը, որովհետեւ մէկով Սաթենիկին կը նայէր, ու գլխով բարեւելով երկու կիները հօրը հետեւեցաւ։

Գ.

Մարտիրոս աղա իրեն գործակից ըրած էր Արմենակը, որ բաւական ատեն միայն խանութին գործերով զբաղելէ ետք, հիմա, որովհետեւ ալ հայրը ծերացած էր, գործաւորուհիներուն երթալ գալը և ասոնց նման շատ մը յոգնութիւն պատճառող գործերը իր վրայ առած էր. եւ որովհետեւ այս պատճառներով այլ եւս շատ տուներ պիտի մտնէր ելլէր, հայրը, զայն «քեամիլ» ընելու համար, պատշաճ դատած էր ամուսնացնել, ու չէր զանգազած իր միտքը յայտնելու տղուն, որ դժգոհութիւն ցոյց չի տուաւ հօրը առաջարկին, որ աւելի խրատի կը նմանէր. և Արմենակ, իրաւունք տալով հօրը, ինքն իրեն կ'ըսէր թէ լաւ մտածած էր. եւ թէ պատշաճ էր որ մարդ կարգուած, «քեամիլ» ըլլայ, քանի որ գրեթէ ամէն օր, խիստ շատ անգամ, կիններու և աղջիկներու մէջ պիտի գտնուի։

Արդէն մէկ քանի տեղեր աղջիկ տեսնալու գացած էին, սակայն Արմենակ չէր հաւնած։ Մայրը, միշտ փափաքելով որ տղուն «սիրտին սիրածը» ըլլայ, ամէն ինչ անոր կը թողուր, թէեւ ինք ընտրելիներ շատ ունէր, եւ նոյն իսկ ա՛յս պատճառաւ իրեն համար ընտրութիւնը դժուար կ'ըլլար։ Սակայն Արմենակ Սաթենիկին հաւնած ու համակրած էր. արդէն անոր գեղեցկութեան ազդեցութեանը տակ, մինչեւ իրիկուն անոր վրայ մտածելով, եւ անոր սիրուն դէմքը միշտ աչացը առջեւ պատկերացնելով, արդէն սկսած էր սիրել զայն։

Մօրը իմացուց թէ իրենց գործաւորուհիներէն Վարդուհի հանըմին աղջկանը հաւնած էր, և զա՛յն կուզէր կնութեան առնելու։ Մայրը ուրախացած — սիրտովդ է եա, զաւակս, կ'ըսէր ու կ'աւելցնէր. — Զաթը կը ճանչնամ, մօրը պէս խաթունիկ աղջիկ մըն է, հէմ ի՛նչ աղուոր…։

Նոյն իսկ հետեւեալ օրը մայրը այցելութեան գնաց Վարդուհի հանըմին, ու յայտնեց իր գալուն շարժառիթը։ Անպատմելի էր Սաթենիկին մօր զգացած ուրախութիւնը, որուն մէջ քիչ մը հպարտութիւն ալ կար, որովհետեւ վարպետը իր զաւկին հաւնած էր։

Արմենակի մայրը՝ Վարդուհի հանըմին հաւանութիւնը առնելէ ետք, փութաց այս բարի լուրը տղուն հաղորդելու, որ արդէն անհամբեր էր։

Մարտիրոս աղա համաձայն գտնուեցաւ այս ընտրութեան, և սկսաւ նախապատրաստութիւնները տեսնել։

Իսկ Սաթենիկ պատասխանած էր մօրը թէ՝ միշտ պատրաստ էր անոր կամացը համաձայն վարուելու։

Վարդուհի հանըմին երազած «խայըրլը խըսմէթը» իրականացած էր։

Դ.

Առջի պսակին շաբաթ օրը, կէս օրէն երկու ժամ վերջը, կառք մը կեցաւ Վարդուհի հանըմին փոքրիկ տան դրան առջեւ որ անմիջապէս բացուեցաւ։ Երկու կիներ ելան կառքէն ու մտան ներս. հարս առնել եկած էին։ Հիւրընկալութիւնը Վարդուհի հանըմին դրացի աղջիկները ըրին, եւ Սաթենիկ՝ հարսանեկան թելը կապած, սանդուխին գլուխը կեցած, եկող կանանց ձեռքը կը համբուրէր, որոնք սենեակ առաջնորդուեցան. հարսնքոյրը Սաթենիկին թեւը մտած, զայն ներս տանելով իր տեղը նստեցուց։ Սովորական հարցումները սկըսան եւ հիւրամեծար աղջիկները իրենց տուներէն բերուած ամաններով անուշ ու սուրճ մեծարեցին։

Գրեթէ կէս ժամ վերջը երկու հիւրերը, իրենց հետ առնելով հարսն ու մայրը, կառքը կը մտնէին փեսին տունը երթալու համար։

Հետեւեալ իրիկունը հոն մեծ իրարանցում կար, գրեթէ ամեն մարդ շարժման մէջ էր, բացի երկու կիներէ՝ տղուն և աղջկան մայրերը, որոնք նստած էին բազմոցին վրայ, որուն մէկ անկիւնը զրուած աթոռի մը վրայ նստած էր հարսը, որ, երբ նոր հարսնեւոր մը ներս մտնէր, անմիջապէս ոտքի կ'ելլէր։

Խումբ մը նուագածու եկաւ, որ, բաւական երկար հանգիստ մ'առնելէ վերջը, սկսաւ, հնաւանդ սովորութեան համեմատ, հարսին «բարով եկար»ը նուագել ինծէ տալով։

Երիտասարդները՝ «ունի»ներուն մէջ խառնուած՝ ուրախ զուարթ, կը խօսէին ու կը խնդային։ Մեծերը անկիւն մը քաշուած, խօսելով ու ծխելով, նուագին կ'ունկնդրէին. իսկ կիները՝ երկու մայրերուն քով, հարսն ու փեսան գովելէ չէին դադրեր։

Բոլոր տանը մէջ ոգեւորութիւն մը կը տիրէր, որ աւելի մեծցաւ, երբ կանթեղները վառուեցան, և մանաւանդ երբ օղիի շիշեր ու գաւաթներ եւ այլազան մեզեներ պարունակող մեծկակ սփռէ մը ներս բերուեցաւ։ Գաւաթները անդադար կը լեցուէին ու կը պարպուէին, ժամանակը կ'անցնէր անզգալապէս, եւ գլուխները կը տաքնային։ Արմենակ, որ հարսնիքին համար վարձուած սպասաւորներուն հրամաններ տալով պէտք եղածը կը հոգար, յիշեց յանկարծ թէ տէրտէրը դեռ չէր եկած. պզտիկ մտատանջութիւն մը զգաց, որ սակայն շուտ փարատեցաւ. երիտասարդը մտածեց թէ տէրտէրը տեղ մը գացած ըլլալու էր, և թէ ժամանակին կը հասնէր։

Հարսնաւոր աղաները, պահ մը դադրած՝ կենդանութիւն, անուշ անմահութիւն, հարսին կենաց, փեսին կենաց՝ կրկնելէ, սիրերգ մը կը խնդրէին նուագածուներէն, որոնք ետ չէին մնացած այս բարեմաղթութիւններուն մասնակցելէ, երբ ճաշի զանգակը հնչեց, և Բաքոսի խնկարկուները, երերալով, կամաց կամաց, ճաշարանը իջան, և միայն հոն զգացին քահանայի մը պակասութիւնը։

—Էհ, կ'ըսէին, հարսանիքին սեղանի մը քահանայ մը ներկայ գտնուելու է անպատճառ։

Բայց, նոյն պահին իսկ, դուռը զարնուեցաւ և քահանայ մը ներս մտաւ։ Պզտիկները—տէրպապան է, տէր հայրն է—ըսելով, հոգեւոր պաշտօնէին ձեռները կը համբուրէին։

Փեսան ու հայրը անմիջապէս տէրտէրը դիմաւորեցին, որ շունչը կտրած, կ'ըսէր.—Տէր Աբրահամ հայրը այս գիշեր ուրիշ երկու տեղեր ալ պսակ ունենալուն, ուշ ատեն ինծի լուր ղրկեց որ գամ ձեր պսակը կատարեմ։

—Շատ աղէկ, շատ աղէկ, տէր հայր, շնորհակալ ենք, հրամմեցէք, կ'ըսէր Մարտիրոս աղան։

Երիտասարդներն արդէն բակը եկած ժողվուած էին ու քահանային վրայ կը խօսէին։

—Ո՜հ, Տէր Թորո՞սը, ես լաւ կը ճանչնամ զինքը, կ'ըսէր մէկը։

—Ձայնն ալ շատ աղուոր է, կ'աւելցնէր ուրիշ մը։

Ամենքը դարձեալ ճաշարանը մտան, եւ տէր հայրը, նախագահելով սեղանին, հոն առաւ իր շունչը։ Ճաշը, որ ժամէն աւելի տեւեց, շատ զուարթ ու աղմկալի եղաւ, մանաւանդ հարսին գինի խմած ժամանակ, երբ պատառաքաղները սկսան պնակներուն զարնուիլ։

Ամենքը ուրախ էին ու զուարթ, միայն քահանան մտածկոտ կ'երեւէր ժպիտներու այդ դրախտին մէջ. պատճա՞ռ. որովհետեւ առաւօտուն քահանայից սենեկին մէջ, իմանալով որ Տէր Աբրահամ ուրիշ երկու տեղեր ալ պսակ ունէր, և թէ Արմենակինը վերջինն ըլլալ որոշած էր, ինք անտարակոյս իր եղբայրակցին ծառայութիւն մը մատուցանելու միակ նպատակաւ, փութկոտ, եկած էր այս պսակը ընել. և հիմա վախնալով որ տանտէրը կ'ելլէ կուգայ և զինքը՝ իր ծուխին հարսանեաց հանդիսին մէջ «պսակադիր» տեսնելով, իր փութկոտութիւնը՝ թիւր ու նպատակին բոլորովին հակառակ կերպով կը մեկնուի, անհանդուրժելի մտատանջութիւն մը կ'զգար։

Պսակի օրհնութեան արարողութենէն յետոյ, երբ տէր հայրը գինի պտըտցուց, հարսնաւորները, որովհետեւ «նշանաւ»ին քաղցրալուր ու ներդաշնակ երգուելէն շատ յուզուած էին, անակնկալ առատաձեռնութիւն մը ցոյց տուին։

Ժամացոյցը կէս գիշեր հնչելու մօտ էր։ Տէր հայրը ուզելով վայրկեան մ'առաջ ցրուել իր մտքին վրայ կապարի պէս ծանրացող մտատանջութիւնը, երբ կը պատրաստուէր մեկնիլ, յանկարծ Տէր Աբրահամ ներս մտաւ։ Ձեռայ եղբայրները շատ զարմացան զիրար հոն տեսնելով առանց սակայն միջադէպ մը ստեղծելու աշխարհականներուն առջեւ։ Միայն, չգիտեմ թէ պսակադրամի խնդրոյն կարգադրութիւնը երկուքէն որո՞ն նպաստաւոր եղաւ։

ՏԱԼԲՀԵՐԱՋ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Դիւրութիւն ընծայելու համար այն հիւանդաց որք կը փափաքին երեք չորս փորձառու եւ ճարտար բժիշկներ ի մի հաւաքելով խորհրդակցութիւններ կատարել եւ իրենց հին կամ նոր հիւանդութիւններուն արագապէս դարման ստանալ, այս անգամ Պոլիս, Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ ԷՄԻՐԶԵԱՆ Դեղարանին մէջ խորհրդակցութեան սենեակներ պատրաստուած են յորում Բշ. Դշ. և Ուր. օրերը ժամը 9էն 11 (Ը. Թ.) փորձ բժիշկներ հաւաքուելով՝ դիմող ամեն տեսակ հիւանդները խորհրդակցութեամբ պիտի դարմանեն չափաւոր այցելագինով։

Դեղարանէն կարելի է տեղեկութիւն ստանալ խորհրդակցութեան մասնակցող բժիշկներուն անուանց վրայ։

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐՔԵՐՈՒ
ՊԱՅՄԱՆՔ ՎԱՃԱՌՄԱՆ
Գիրքերը կը տրուին Փարիզի գնով

100 Ֆրանքի և աւելի պակաս ամեն յանձնարարութեան համար վճարումը պիտի ըլլայ ամսական

ՀԻՆԳ ՖՐԱՆԳ

Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է. Մեզ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ երաշխաւորութիւն մը տան տեղւոյս վրայ։

Ա. Տ. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Ղալաթիա, 10, Խավիար խան, Ղալաթիա 10,
331 16—16

5

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ ըստ ամենայնի զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու առթիւ [illegible] համար բժշկաց կողմանէ խիստ [illegible] յարգուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մաքրութեամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գնով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա Օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ դեղարանները։ Բերայի նշանաւոր զարնըզխանաները։ Ղալաթիա Յովհաննէս խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վոյվոտա փողոց թիւ 9, Քիւբէքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանտըգճըլար փողոց Աբիթին աղայի թիւ 199 գրօսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակարէն [illegible] խանութը։ Թօփխանէ, ծխախոտավաճառ Եանիկ թիւ 1 խանութը։ Գամուրճին վրայ Կոստանդին [illegible] նաւամատոյցը Ստեփան համճի Դաւթի խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ Ի Պոլիս Համարուկի խանի կից Մեհմէտ փաշա խան թիւ 4։ Մեծ Շուկայ Մահմուտփաշա փողոց Թօփալեանի թիւ 29 ճաշարանը Բերա Հաճօպուլօ շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթիա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթիա Սէրայի դէմի փողոցը Քիւլիահի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Չարշըսի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց չարարավաճառ Հաճի Սալիմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թաքսիմ Պաշի Սերգէ Անանեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գափու Սիմոնի ճաշտէսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկա Թուլումպա Մէյտանի Մարտուռօսալի թիւ 113 գրօսարանը, Սամաթիա [illegible] թիւ 49 Սիմոն աղայի գազինօն, Գատը գիւղ նաւամատոյցին վրայի [illegible] խանութը եւ Չարշը իչի Թուլումպա փողոց [illegible] Մագրի գիւղ երկաթուղայ կայարանի դէմի պարագան։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին զատ զատ։ 691

ՏԻՐԻՒ ՄՈՒՐԻՒ ԶԿԱՆ ՕՇԱՐԵԱՆ
Նեղեաց, Կ. Պոլիս, 3 փետ. 185
Պարոնայք [illegible]
[illegible]
ՏՐ. Ս. Օ. ՄԱՂԲՈՍԵԱՆ [illegible]
[illegible]

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ

Հալէպի մեր Եւրոպացի թղթակիցներէ մէկուն Րումէլիի երկաթուղւոյ պարտատոմսերէն հինգը գողութեան մը հետեւանօք կորսուած ըլլալով, կը խնդրուի ամեն անոնցմէ, որոց ձեռքն անցնին դիպուածաւ, հաճին տեղեկութիւն տալ մեզ ի Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Եօրկիատի խան, թիւ 1 սենեակը։ Աւասիկ կորսուած պարտաթուղթերուն թիւերը.

215,616
948,002
973,201
1,198,640
1,398,915

ՍԱՐԳԻՍ ԵՒ ԵՂԲԱՐՔ ԵՆԱՒԵԱՆ
3—6

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԻՐԱՄՔԻՐԻ

Շէրէֆը հուլուլը միւթէգարիպ օլան չէհրը Րամազանը Շէրիֆտէ ճիհետը ճէնապը Շահանէէ իֆթարիյէ օլարագ վիրիլմէք իւզրէ 30,000 գըրէւէն 40.000 գըրէւէ գատար միւպայեաա միւնագասատա օլան բէչէլին պէհէր գըյեսի 3 գրշ. 25 բարատա թալիպլէրի եօգմիշինտէ օլմասը իլէ իքպալ չուպաթը րուժինին 9ընճը չարշանպահ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլմէք իւզէրէ բէնչշէնպահ կիւնի 100աէ 5 թէնզիլի գավալ օլունաճագընտան մէզքիւր ֆիյաթտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ գիրը օլունան բէչէլին իթտալնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 12 1—3

Ֆէս վէ Իզմիթ Փապրիգայի հիւմայունլար իչիւն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասաեա գօնուլարագ չուպաթը րուժինին 9ընճը չարշանպահ կիւնինէ գատար միւնագասալարը պիլիճրա մէզքիւր կիւնիւէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի մուգատտէմէն իլան օլունան 14 գալէմ պօեա էճզասը եանի էլիվարին պօեալարըն գարարը գաթիսի չուպաթը րուժինին 16ընճը չարշանպահ կիւնինէ թէրք վէ թէալլիգ իտիլմիշ օլտուղունտան թէնզիլը ֆիյաթը իլէ իթաեա վէ իրթէսի բէնչշէնպահ կիւնի տախի 100աէ 5 թէնզիլի գավալ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 13 1—3

Ֆէս վէ Իզմիթ ֆապրիգայի հիւմայունլար իչիւն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգըի միւնագասաեա գօնուլարագ չուպաթը րուժինին 7ինճի բազար իրթէսի կիւնինէ գատար միւնագասալարը պիլիճրա մէզքիւր կիւնիւէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի մուգատտէմէն իլան օլունան 13 գալէմ պօեա էճզասը եանի սօտա վէ թուզլա վէ սայիրէնին գարարը գաթիսի չուպաթը րուժինին 16ընճը չարշանպահ կիւնինէ թէրք վէ թէալլիգ իտիլմիշ օլտուղունտան թէնզիլը ֆիյաթը իլէ իթաեա վէ իրթէսի բէնչշէնպահ կիւնի տախի 100աէ 5 թէնզիլաթը գավալ օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 14 1—3

Ծիրնուար ճէնապը շահանէ իչիւն միւպայեասը միւնագասաեա վազ օլունան նըշանթաշըն պէհէր գըյեսի 2 գրշ. 10 բարասա թալիպի եօգմիշինտէ օլըսը իքպալ չուպաթը րուժինին 9ընճը չարշանպահ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլմէք իւզէրէ բէնչշէնպահ կիւնի 100աէ 5 թէնզիլի գավալ իտիլէճէկինտէն մէզքիւր ֆիյաթլարտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ պօնլարըն իթաալնա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 15 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈՒԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայսերական Իրատէով թողեալ հասոյթք

ԺԲ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ—ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1894

ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ [illegible] վարչ.		ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՔ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան			
				Գումար նախորդ ամիսներէն	Գումար մինչեւ 1894 Յվ. 31	Գումար մինչեւ 1893 Յվ. 31
	Դրուշ	Դրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Ծխախոտ ([illegible])	7,060,464 70					
Աղ						
Դրոշմ						
Ոգելից ըմպելիք						
Ձկնորսութիւն						
Մետաքս						
Ընդհ. Տնօրէնութեան վճարուած ծախքերը	381,996 86					
Զուտ հասոյթք	6,678,557 84	65,359 67		904,113 79	969,473 46	970,859 65
Հասոյթք Րէժիէն				750,000	750,000	750,000
Հարկ Պուլկարիոյ [illegible] ծախսատու [illegible] 100,000 Օսմ. ոսկւոյ՝ մինչեւ ցորոշումն յիշեալ հարկին	26,376 99	2,606 74		89,686 21	92,292 95	92,876 57
Յաւելուած կիպրոսի հասոյթից փոխանակեալ ծախսատու [illegible] կամ Անգղիոյ վրայ փոխանակուած [illegible] 130,000 Օսմ. ոսկւոյ				51,298	51,298	51,298
Արեւելեան Րումէլիի տարեկան հարկէն	1,266,886	12,668 86		114,019 74	126,688 60	101,350 88
Թէմէթթուի տուրք, [illegible] փոխանակուած վճարք				25,000	25,000	25,000
Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	...	...	...	...	...	...
Գումար	8,211,820 83	80,635 27	....	1,934,117 74	2,014753 01	1,991085 10
Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ	....	...				
Լումայափոխ (ամիո) դրամոց փոխանակութեան վրայ	....	...				
Ընդհ. գումար	8,211,820 83	80,635 27	....	1,934,117 74	2,014753 01	....
Անցեալ տարւոյ նոյն շրջանի	6,580,142 10	64,243 69	....	1,926,841 41	....	1,991085 10

	Դրուշ	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի	Օսմ. ոսկի
Վճարեալ գումարք կայսերական իրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսակ արժէթղթերուն ի հաշիւ	....	215,250	....	215,250 ...
Քօնսոլիտէ պարտուց տոկոսին համար [illegible] և Կ. Պոլիս փոխադրուած գումարք	....	1488,847 32	....	1431,706 72
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք	....	31,978 54	....	27,146 85
Օսմ. կայսերական Պանքային զրուած ոսկեգրամ	....	270,298 05	....	293,660 09
» » փոխանակելի դրամ	855,544 90	8,334 31	....	23,324 29
Կեդրոնական վարչութեան սնտուկին մէջ ոսկեգրամ				
» » փոխանակելի դրամ	2,453 09	24 79	....	27 15
1] 93 Դեկտեմբեր հարկը			2,014753 01	1,991085 10

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ
Վաւերացեալ [illegible] ըստ [illegible]
Նախագահ
(Սր.) ԼԷՈՆ ՊԵՐՃԷ
Խորհրդական պատուիրակ
ՍԻՄՈՆՍԷՖԹ

Կ. Պոլիս 3|15 Փետրուար 1894 (Կնիք)

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2|14ԻՆ
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ,

ՎՆԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՖԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ.

771

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերքը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ էրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։

618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մէջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԽԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց
Ղալաթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Ամթարլըգ ամէրիգան թօբ 16660, պէհէր թօբը 28 ղրշ. 10 բարա. պէնպէ մաւտամբոլ արշընը ճէտիտ 24.500, պէհէր արշընը ճէտիտի 1 ղրշ. 25 բարա. սըգ գանավաչօ արշընը ճէտիտ 8,195, պէհէր արշընը ճէտիտի 1 ղրշ. 30 բարա. տիկէր նէվ մաւտամբոլ արշընը ճէտիտ 4.000, պէհէր արշընը ճէտիտի 2 ղրշ. խըբնավօ արշընը ճէտիտ 8,524, պէհէր արշընը ճէտիտի 1 ղրշ. 35 բարա. բէզէնտուզ արշընը ճէտիտ 3,850, պէհէր արշընը ճէտիտի 2 ղրշ. 20 բարա։

Նիզամիէ էյլիւլ անպարը իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէզգիւր միւնագասասը գօնուլտուզը էվվէլճէ իլան խըլընմըշ օլան պալատէ մուրագգամ 6 գալէմ էշեանըն շուպաթըն բուտիրին 14իւճի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիէսի վիրիլէճէկլինտէն Փիյաթը մէզգիւրէնին թէնզիլի իլէ իլթաւընա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։
Նօ. 6 2—3

Պէօյիւք վէ քիւչիւք Գարա Պրունլարտա վէ Լանկաղա վէ Այվանըը վէ Պազըճա վէ Քէսքիննէրէ վէ Գավալաստա վէ Սէլանիկէ 8 սաաթ պատը մէսաֆէսի օլան մէվագըտէ պուլունան վէ պուլունտուրըլաճագ օլան Ճիւնուտը Ճէնապը Միւլիւքիանէնին միւթէգարիպ էլնուլու օլան 310 սէնէսի մարթընտան շուպաթը նիհայէթինէ գատար խարճէլէրի իչուն մաճալինճէ մէզգըր միւնագասասա վազ օլունան էրզագ վէ մահրուգաթըն պուրաճա իլթասըն թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 9 2—3

Մա մէվաղը Նըզարա Փըրգասընա պուլունան վէ պուլունտուրըլաճագ օլան Ճիւնուտը Ճէնապը Միւլիւքիանէնին միւթէգարիպ էլնուլու օլան 310 սէնէսի մարթը իթիտաւընտան 311 սէնէսի մաիւզը նիհայէթինէ գատար 15 մահ գարփընտա խարճէլէրի իչուն մաճալինճէ մէզգըր միւնագասասա վազ օլունան էրզագըն պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարը մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 10 2—3

Իզմիրտէ պուլունան վէ պուլունտուրըլաճագ օլան ասաքիրը շահանէնին միւթէգարիպ էլնուլու օլան 310 սէնէսի գարփընտա խարճէլէրի իչուն մաճալինճէ մէզգըր միւնագասասա վազ օլունան էրզագ վէ սայիրէնին պուրաճա իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 11 2—3

B մարգալը բոտամին գըյէի ճէտիտա 72, պէհէր գըյէի ճէտիտի 70 ղրուշ։

SF մարգալը աչըգ հէչիլ էլիզարին գուպար գըյէի ճէտիտ 35 պէհէր գըյէի ճէտիտի 31 ղրշ.

SW մարգալը հէչիլ էլիզարինը աչըն գըյէի ճէտիտա 35 պէհէր գըճէի ճէտիտի 23 ղրշ. 20 փարա.

SBF մարգալը խամիգ մաւի էլիզարին գուպար գըզէի ճէտիտ 21 պէհէր գըճէի ճէտիտի 60 ղրշ.

Սիւքէ բաւնը գըճէի ճէտիտ 33,650 պէհէր գըճէի ճէտիտի 2 ղրշ. 30 փարա.

A մարգալը բըլամթին այը գուպար գըճէի ճէտիտ 419 պէհէր գըճէի ճէտիտի 21 ղրշ.

W մարգալը գարպապօլ սարըը գուպար գըճէի ճէտիտ 20.

W մարգալը ղալօղլամին աչըն գըճէի ճէտիտ 27 պէհէր գըճէի ճէտիտի 16 ղրշ.

SW մարգալը ինթիրաչ պըրասն գուպար գըճէի ճէտիտ 45 պէհէր գըճէի ճէտիտի 45 ղրշ. 20 փարա։

SW սէրուլէրվին աչըն գըճէի ճէտիտ 115 պէհէր գըճէի ճէտիտի 14 ղրշ.

SW փորթօյգալ էլիզարին գուպար գըպար գըճէի ճէտիտ 6 պէհէր գըճէի ճէտիտի 50 ղրշ.

XA մաւի էլիզարին աչըն գըճէի ճէտիտ 15530 պէհէր գըճէի ճէտիտի 26 ղրշ.

A մարգալը իւթիւզլը մաւի էլիզարին գուպար գըճէի ճէտիտ 25 պէհէր գըճէի ճէտիտի 60 ղրշ. 20 փարա.

B մարգալը բարլագ սիեահ էլիզարին գուպար գըճէի ճէտիտ 10.300 պէհէր գըճէի ճէտիտի 14 ղրշ. 30 փարա.

Ֆէս վէ Իզմիտ Փապրիգաի հիւմայունլար իչին միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէզգիւր միւնագասասէ օլան պալատէ մուրագգամ էլմըզտար 14 գալէմ պօսա էշեանը Փիեաթը մուրագգամէլէրի իլէ Թալէպի էօնտէսինտէ օլուպ շուպաթըն տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնինէ գատար գարարը գաթիէսի իճրա օլունարագ մէզգիւր կիւնտէ գարարը գաթիէսի վիրիլէճէկլինտէն փիեաթը մէզգիւրէնին թէնզիլի իլէ իլթաւէ վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի.
Նօ. 5 3—3

Ճիւնուտը Ճէնապը միւլիւքիանէ իտարէսի իչիւն միւպայեա օլունաճագ օլան 100,000 գըէտէն 150,000 գըէ գատար Թրիէսթէ Թօրպա չէքէրինին իչուն շուպաթըն տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիէսի վիրիլէճէկ վէ իրթէսի կիւնի 100 տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իլթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի. Նօ. 7 3—3

Ասաքիրը Շահանէնէ չէնըը Բամազանը Շէրիֆտէ վիրիլմէք իւզրէ միւպայեասը մէզգըր միւնագասասէ գօնըլան 13,000 գըէ զէյթունի իլէ նըսֆը Մօրա վէ Միտիլլի Թազէ սալամուրա վէ նըսֆը տիկէրի Բուզլու Թազէ չայըր ժի 13,000 գըէ բէյնիրին իչուն շուպաթըն տօգուզընճը չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիէսի վիրիլէճէկ վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճագը ճիհէթլէ իլթաւընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի. Նօ. 8 3—3

CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] Լիվերպուլ և Արեւելեան Ծովք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գագալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Ագլաս	393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մօտերնեն շոգենաւը Լիվերպուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի մարտ 8։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալեքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

PHOSPHATINE FALIÈRES

«ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐ» ամենէն ախորժելի և ամենէն յանձնարարելի դեղն է տղայոց համար 6-7 ամսեայ սարիքէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնէ կտրուելու և աճման ատենը։ Կը դիւրացունէ ատամներու բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկրներու բարեկազմութիւնը։
Փարիզ, Վիվիէն [illegible]

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ և ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3200
Անճէլօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բալթիք	1700
Արօլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիօսթօ	3000	Կրօտօ	2200	Քուինօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալդօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րօլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րօմէօ	3500
Դէյրօ	2600	Այախօ	5000	Րօզարիօ	3500
Դալիբսօ	500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Դամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Դադօ	000	Քօլբինօ	4 00	Սաբֆօ	2000
Դօմօ	700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Զիրակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէրանթօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիգօ	500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբիտօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաբօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Էայնատօ	600	Մուրինօ	3100	Ուէլտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըրնս	00
Էթալօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
Ֆալրօն	800	Օզըրանօ	4500	Զէնօ	1 0
Ֆիտօ	700	Օգգօ	2000	Մօսքիթօ	1 0
		Էմիրշըն Մօնարք	8000		
		Բիրմըըն Մօնարք	8000		
		Լըդլըն Մօնարք	8100		

Կրօթօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է փետրվար 12ին (Ն. Տ.) և 25ին հոս կը սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ
ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՌՓՈՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	,	35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօգագ, Ուիթալ Խան։
726

HAMBURG MUNICH UNITAS

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ	,	6,889,695
Տարեկան հասոյթ	,	16,890,344

Ընկերութիւնք ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք
894
Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանեասեան խան. 12, 13, 14.

ՔՈՆԵԱՔ ԴՈԹՈՌՆԻ

Յիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական փորձարանին մէջ, առէկ գտնուեցաւ եւ զնդարուեստից արծաթ շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանրային տարրալուծիչ Պ. Մօ... ռօ, քննել ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պըռահամի, Պ. Ցաննի, Մավրոէէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Կալաթա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան թիւ 6, Ֆինճանճըլար եօլի Դալաքիտի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սմավրօ Բիբերքիտիի դեղատունը, Կոսկա Թթամէճյի կարապետ Ս. Պէրպէրեան դեղատուն, կամուրջին վրայ Պէօյիւբութէքէրի շոգենաւին նաւամատոյցը Սթեփանաքի ծխավաճառին քով, Պէշիկթաշ Բիլէսէ մէյտանին գալինոսի Ալիքսանտի քով, Բերա Թաքսիմ 54 թիւ չարաքաւածառ Հասի Սարիմի եւ ուրիշ ամեն տեղ։
392

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 7/19	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի։
Գշ. 8/20	Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 9/21	Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 9/21	Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 10/22	Օտեսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Փետր. 8/20, երեքշաբթի օրը Պ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։
605

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԵԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարսիլիոյ և Պոլսոյ միջեւ
[illegible]

Անտոլի շոգենաւը Մարսիլիա պիտի ուղեւորի փետրուար 27ին։

Բարիզ-Լիօն-Միջերկրեայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և [illegible]

Նաւաշէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹՈՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
477 Մահմուտիէ Սիւթէ-Ֆրանսէզ

ՏԻԳ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշքշելու լինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, և անցաւն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ալիմինէ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։
(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։
114

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԹԻ [illegible])

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՋՈՒՏ ԻՒՂ

[illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք.

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան հասարակ իւղէն բոլոր յատկութիւններն զատ, հիպոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խուլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճգզզմուրթիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսներն կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով,
[illegible] Պոլիս, [illegible] ԵՒ ՀԱԲԻԲ

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլ և Միջերկրական ծովք
[illegible]

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Բամփօսա	4.00	Աֆրինքօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օսայրիս	3 00
Օսմանլի	4000	Նէրթիս	3000
Ալ.սօսդրիա	3250	Բէրա	3000
Թիպա	3250	Լօգիօս	800
Մախտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէպիլ	700

Ֆարաո շոգենաւը, դէպ ի Փետր. ի 14ին Լիվերպուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուրիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
847 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ